

BAKENS VOOR DE
21e EEUW

REGEERAKKOORD
VLAAMSE REGERING
1995-1999

Tekst van het regeerakkoord van de Vlaamse regering
goedgekeurd door CVP en SP
17 juni 1995

INLEIDING

1. EEN NIEUWE KANS VOOR VLAANDEREN

De eerste rechtstreekse verkiezing van het Vlaamse parlement luidt een nieuwe, periode in voor Vlaanderen. Vlaanderen is nu een volwaardige deelstaat in België. We zullen de verworven autonomie ten volle gebruiken én verdiepen om ruimte te geven aan de zes miljoen mensen die hier goed willen leven en hard willen werken.

Daarmee ligt de lat erg hoog in een tijd die zich kenmerkt door snelle en ingrijpende maatschappelijke veranderingen, een voortschrijdende internationalisering en mundialisering, tot de verbeelding sprekende technologische vernieuwingen, een grote complexiteit van structuren en relaties, een rijke verscheidenheid aan behoeften en waarden. Een wereld waarin niet iedereen met gelijke kansen aan de start dreigt te komen. Een wereld waarin ons natuurlijk milieu steeds meer bedreigd wordt. Een wereld waar de sluipende uitsluiting de kiemen in zich draagt van onverdraagzaamheid en egoïsme. Dit kunnen bedreigingen zijn voor mensen en regio's die zich vastklampen aan wat zij als definitief verworven beschouwen. Wij willen die uitdagingen aanpakken om de werkkraft, de ondernemingszin en de creativiteit van de Vlamingen - in de brede zin van het woord - volledig tot hun recht te laten komen.

De Vlaamse overheid dringt zich daarbij niet op de voorgrond. Ze wil eerder "samen met" dan "in plaats van" optreden. Ze wil haar eigen rol scherper afbakenen, maar met meer slagkracht vervullen. Wat wijzelf doen, moeten wij gewoon beter doen.

„Beter doen" betekent vandaag meer nog dan vroeger: vooruitzien, op langere termijn denken en handelen. Met het project Vlaanderen-Europa 2002 introduceerde de uittrekkende Vlaamse regering het lange-termijndenken in het Vlaamse beleid. Het Vlaamse parlement en de Vlaamse regering moeten samen verder werken aan een lange-termijnvisie. Daartoe zal binnen de Vlaamse overheid het opgestarte strategisch planningsproces verder worden uitgebouwd, met aandacht zowel voor beleidsvoorbereiding, als voor -uitvoering en -evaluatie. Als methode van beleidsvoorbereiding zal de strategische planning worden aangesloten op de begrotingscyclus het opstellen van een meerjarenbegroting. Daarvoor is het nuttig dat we nu beschikken over een legislatuurparlement.

Het lange-termijndenken maakt trouwens deel uit van de nieuwe politieke cultuur die weerspiegeld zal worden in het samenspel tussen Vlaamse regering en Vlaams parlement.

De nieuwe Vlaamse regering zal ten volle samenwerken met de meerderheidsfracties die haar politieke draagvlak zijn, maar staat tevens helemaal open voor een constructieve dialoog met de oppositie. Zo zal gestreefd worden naar een zo ruim mogelijke politieke steun voor de verschillende beleidsprojecten van de Vlaamse regering.

In het parlement worden de algemene beleidslijnen vastgelegd. De regering is volledig beschikbaar voor de controle zoals zij zal georganiseerd worden door het nieuwe Vlaams parlement. De regering voert het beleid en verdedigt het in het parlement.

Daartoe is het instellen van de onverenigbaarheid tussen een parlementair mandaat en een ministerieel ambt van bij de start van de legislatuur noodzakelijk.

Ook de communicatie met de bevolking maakt deel uit van een nieuwe politieke cultuur.

2. NOG KRACHTIGER AANWEZIG IN HET BUITENLAND

De autonomie van Vlaanderen zullen we omzetten in een krachtige aanwezigheid op het Europese en internationale forum. Alleen op die manier kunnen onze bedrijven en in het bijzonder de KMO's, onze universiteiten, hogescholen en scholen, onze wetenschappelijke instellingen, vorsers, sociale en culturele verenigingen, kunstenaars en studenten zich blijven ontwikkelen en ontplooiën.

Als autonome deelstaat heeft Vlaanderen het recht en de plicht om een volwaardig buitenlands beleid te voeren. De staatshervorming van 1993 heeft hiertoe een volledig juridisch kader aangereikt. In haar relaties met andere landen zal de regering het respect voor democratische rechten en vrijheden vooropzetten.

Het Vlaamse buitenlandse beleid dient de volgende doelstellingen na te streven:

- de versterking van de eigen autonomie door de mogelijkheden van internationale samenwerking en contacten optimaal te gebruiken ;
- een herkenbare bijdrage leveren aan de internationale gemeenschap : de historische rol van Vlaanderen als brug tussen verschillende culturen, landen en regio's moeten wij daarbij opnieuw herstellen ;
- de bevordering van de Vlaamse identiteit en het Vlaamse imago in het buitenland via een geïntegreerde „culturele diplomatie”; de volwaardige internationale erkenning van het Nederlands is hiervan een belangrijk onderdeel ;
- het invullen van de rechtmatige plaats van Vlaanderen in Europa en de wereld op cultureel, economisch, wetenschappelijk en sociaal gebied ;
- het ondersteunen van jonge democratieën.

Strategische prioriteiten van het Vlaamse buitenlandse beleid zijn de versterking van het politieke gewicht van Vlaanderen op het internationale forum, de bevestiging van een volwaardige positie van Vlaanderen met zijn eigen taal en cultuur in de Europese Unie en in een ruimer internationaal verband en de versterking van het economisch, sociaal en ecologisch potentieel van Vlaanderen. Deze prioriteiten zullen aan bod komen in de voorbereiding van de Intergoevernementele Conferentie van de Europese Unie van 1996, in de verdieping van de relaties met Nederland en met de andere buurlanden en regio's, via de buitenlandse handel en het aantrekken van buitenlandse investeringen, in de verdieping van de relaties met zich ontwikkelende democratieën in Centraal- en Oost-Europa alsook in Zuidelijk Afrika en inzonderheid Zuid-Afrika, en in de bevordering van de samenwerking met landen in ontwikkeling.

De Vlaamse regering is van mening dat zij een specifieke en complementaire bijdrage kan en moet leveren aan de ontwikkeling van het zuidelijke halfrond.

Een samenhangend Vlaams buitenlands beleid moet gebaseerd zijn op duidelijke prioriteiten en passen in een lange termijnvisie. Door het publieke debat te organiseren, moet de Vlaamse Raad daarbij een belangrijke rol spelen.

Alle contacten naar en van het buitenland moeten gestroomlijnd verlopen onder de leiding van één Vlaams minister. De andere Vlaamse ministers die binnen hun bevoegdheid internationale initiatieven nemen, zullen dat doen in akkoord met de Vlaamse minister die bevoegd is voor het buitenlands beleid. De diverse Vlaamse diensten en instellingen die op buitenlands vlak actief zijn moeten professioneler werken. Hun dienstverlening moet meer op elkaar afgestemd worden. Vooral de werking van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel (VDBH) zal in dit verband de nodige aandacht vragen. De dienst „Investeren in Vlaanderen” zal worden versterkt.

Het Vlaams buitenlands beleid moet niet alleen ingepast worden in het federaal buitenlands beleid, maar kan er eveneens een eigen stempel op drukken. Omgekeerd moet het federaal buitenlands beleid de Vlaamse belangen in rekening brengen. De Vlaamse regering wil ook dat de Interministeriele conferentie voor het Buitenlands Beleid een volwaardig overlegorgaan wordt waar het federaal beleid en dat van de deelstaten op elkaar afgestemd worden en elkaar versterken.

3. ONZE AUTONOMIE VERDIEPEN

Vlaanderen wil ook de anderen - in België, in Europa, in de wereld - alle ruimte laten om zich te ontwikkelen. Wij willen vooruit, maar niet ten koste van anderen. Wij willen enkel het recht om ons verder te ontplooien, op ons ritme en op onze manier. Daarvoor is het nodig dat onze autonomie op een aantal punten wordt verdiept.

Het Sint-Michielsakkoord en de vierde staatshervorming gaven reeds uitvoering aan de prioritaire doelstellingen van het Vlaams Tienpuntenprogramma voor de Staatshervorming. Daardoor beschikt Vlaanderen nu eindelijk over een volwaardig eigen parlement. De dynamiek van de staatshervorming is hiermee echter niet afgerond.

Een aantal punten verdienen nog verdere opvolging, zoals de regionalisering van de basiswetgeving op de provincies en de gemeenten, en de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde.

In een aantal sectoren zoals wetenschapsbeleid, landbouw, ontwikkelingssamenwerking, sociaal-economisch beleid en buitenlandse handel is er nood aan meer homogene bevoegdheidspakketten.

Dit geldt zeker voor de sociale sector. Gezinsbeleid en gezondheidszorg zijn persoonsgebonden aangelegenheden bij uitstek. De Vlaamse overheid dient dan ook haar volle verantwoordelijkheid op te nemen voor alle aspecten van de persoonsgebonden sector, teneinde een samenhangend beleid te kunnen voeren.

De Vlaamse overheid zal blijven ijveren om de onverantwoorde transferten tussen de twee deelstaten versneld op te sporen en structureel weg te werken, om te komen tot een duidelijke, objectieve en omkeerbare solidariteit tussen personen en gemeenschappen.

Ook op andere terreinen zoals het mobiliteitsbeleid - met inbegrip van de spoorwegen - en de verkeersreglementering dringt een ruimere Vlaamse impact zich op.

Verder dienen met de federale overheid afspraken gemaakt over het werkgelegenheidsbeleid in brede zin, de mogelijkheid van CAO's binnen de Vlaamse bevoegdheden en de volledige overdracht van de tewerkstellingsprogramma's. Vlaanderen dient volwaardig te kunnen beslissen of medebeslissen over alle beleidsmaatregelen die de ontwikkeling van de werkgelegenheid bepalen.

Daarom is het eveneens een Vlaams belang dat de nieuwe federale regering onmiddellijk en ten volle de sociaal-economische uitdagingen aanpakt.

De verruiming van de autonomie voor de twee deelstaten om hun eigen grondregels vast te leggen, de zogenaamde constitutieve autonomie, dringt zich op.

Vanuit de bekommernis voor het goed functioneren van de instellingen zal, in samenspraak met het Vlaams parlement, prioritair nagegaan worden welke bijkomende taken en opdrachten Vlaanderen zelfstandig op zich dient te nemen, mede in het perspectief van homogene bevoegdheidspakketten, gekoppeld aan een verruimde fiscale en financiële verantwoordelijkheid voor de deelstaten.

Deze punten zullen ingebracht worden in een gesprek van Gemeenschap tot Gemeenschap. Op federaal vlak moeten terzake eveneens de nodige afspraken gemaakt worden.

De Vlaamse regering erkent het nut en de noodzakelijkheid van overleg en samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.

Deze samenwerking kan geenszins een afstand van bevoegdheden of machtsverschuiving naar de federale overheid tot gevolg hebben.

Evenzo blijft de Vlaamse overheid in haar samenwerking met andere overheden vasthouden aan het beginsel van autonomie en territorialiteit.

Waar de Vlaamse regering het nuttig acht zal zij zelf samenwerkingsakkoorden nastreven.

4. DE ONDERSTEUNING VAN DE VLAMINGEN IN HET RANDGEBIED

De Vlaamse regering zal verder met positieve maatregelen duidelijk maken dat de gemeenten met bijzonder taalstatuut en de gemeenten in Vlaams-Brabant met een anderstalige minderheid integraal behoren tot het Nederlandse taalgebied. Het Vlaams parlement en de Vlaamse regering blijven het territorialiteitsbeginsel als onaantastbaar beschouwen en zullen hun bevoegdheden autonoom en onverkort uitoefenen op hun grondgebied.

Het actieprogramma voor Voeren wordt afgewerkt. Uit het lopend strategisch onderzoeksprogramma voor de Vlaamse Rand rond Brussel zullen relevante beleidsconclusies getrokken worden met betrekking tot de problematiek van de toenemende internationalisering van een deel van Vlaams-Brabant. Uitgangspunt hierbij is een grote openheid naar de buitenlanders toe, weliswaar gesteund op een versterkte Vlaamse identiteit.

In het kader van de versterking van de Vlaamse Rand zal tenvolle gebruik worden gemaakt van het nieuwe instrument dat de provincie Vlaams-Brabant is.

Zoals voor Voeren zal na overleg met de betrokken Vlamingen en in samenwerking met de provincie ook voor de Rand een versterkt actieprogramma worden opgezet, met

bijkomende maatregelen op alle domeinen waar de Vlaamse gemeenschap voor bevoegd is.

De Vlaamse regering zal gecoördineerde initiatieven nemen, gericht op een beter ont-haal en integratie van de buitenlanders en een grotere sensibilisering van de plaatselijke bevolking voor het Vlaams karakter van de streek.

Met het oog op het handhaven van een kwaliteitsonderwijs voor Nederlandstaligen in de Rand, zullen scholen met een groter aantal anderstaligen projectmatig ondersteund worden teneinde reële integratie kansen te bieden.

Voor de Vlaamse Rand zal verder een stringent open-ruimte-beleid gevoerd worden.

Met Vlabinvest als instrument zal de Vlaamse overheid inspelen op de specifieke huis-vestingsnoden van de plaatselijke bevolking teneinde de sociale verdringing van autocht-one bevolking in de Vlaamse rand te voorkomen.

De taalwetgeving zal strikt worden toegepast, er van uitgaand dat de faciliteitenrege-ling als uitzondering op de regel van de ééntaligheid, beperkend moet worden geïnter-preteerd.

De negatieve gevolgen van de internationalisering en ontvolking van Brussel mogen niet eenzijdig op Vlaanderen afgewenteld worden. Mede vanuit dit uitgangspunt zal overleg gepleegd worden met het Hoofdstedelijk Gewest.

5. BRUSSEL ONZE HOOFDSTAD

Brussel met zijn internationale uitstraling blijft voor Vlaanderen het ankerpunt bij uit-stek waar we ons bekendmaken aan Europa en de wereld. De Vlaamse Gemeenschap zal maximaal gebruik maken van deze opportuniteit, via een versterkte aanwezigheid.

Daarnaast heeft Brussel ook een hoofdstedelijke functie voor heel Vlaanderen. Het is dan ook een belangrijke opdracht voor de Vlaamse Gemeenschap om deze functie waar te maken door een blijvende investering in mensen en middelen.

De jongste verkiezingsresultaten moeten ons nog zorgen baren voor de positie van de Vlamingen en van het Nederlands in Brussel.

Het Vlaams parlement en de Vlaamse regering zullen hun inspanningen opdrijven opdat de Brusselse Vlamingen en de Vlaamse Gemeenschap zich maximaal kunnen ont-plooien in hun multiculturele hoofdstad Brussel.

Institutioneel is Brussel, zeker na de jongste staatsvorming stevig verankerd in de Vlaamse Gemeenschap. Een verzekerde en werkbare Vlaamse vertegenwoordiging in de plaatselijke besturen en in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie blijft voor Vlaanderen een aandachtspunt.

Voortbouwend op de besluiten van het vierde Kongres van de Brusselse Vlamingen zal op korte termijn een vernieuwde strategie uitgewerkt worden, in samenwerking met de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

De Vlaamse regering en het Vlaams parlement zullen voor alle gemeenschapsmate-ries met de Vlaams-Brusselse instanties (de Vlaamse Gemeenschapscommissie en haar College) een afsprakenovereenkomst maken m.b.t. de strategische oriëntaties van het in Brussel te voeren beleid.

In de sectoren welzijn en volksgezondheid zijn er nog hiaten in de dienstverlening die dringend moeten worden weggewerkt.

De Vlaamse regering zal blijven investeren in een kwalitatief cultureel aanbod, dat een breed publiek aanspreekt.

In het secundair en hoger onderwijs dringt zich een grotere samenwerking op om te komen tot een efficiënt en toekomstgericht onderwijsaanbod. De Vlaamse regering zal voor de globale problematiek van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een duurzame oplossing zoeken.

Om de Vlamingen aan te zetten in Brussel steeds hun eigen taal te gebruiken, zal een sensibiliseringscampagne worden opgezet.

Bij het overleg met de Brusselse beleidsverantwoordelijken zullen ook de rechten en belangen van de Brusselse Vlamingen vooropstaan, alsook de herhaalde schendingen van de taalwetgeving ten nadele van de Nederlandstaligen.

6. BUDGETTAIRE ORTHODOXIE

De opeenvolgende Vlaamse regeringen hebben er steeds een erezaak van gemaakt om een orthodox budgettair beleid te voeren. Daartoe heeft de vorige Vlaamse regering op 13 mei 1993 de Vlaamse „meesternorm” goedgekeurd, die vanuit een perspectief op lange termijn de reële bestedingsmogelijkheden vast legt en rekening houdt met de evolutie van de middelen tot het jaar 2010.

Dit strikte beleid moet worden verdergezet om de beleidsruimte van de Vlaamse overheid ook op lange termijn te behouden en te vergroten. Daarom zal de „meesternorm” ook in de volgende jaren bij de opstelling van de begroting gehanteerd worden. Dit zal ertoe leiden dat de Vlaamse begroting vanaf 1998 in evenwicht zal zijn. Door het hantieren van de „meesternorm” kan de Vlaamse Gemeenschap zo haar uitgavengroei aanhouden, ook na 2000, jaar waarin de groei van de middelenontwikkeling vermindert.

Zoals van alle overheden wordt verwacht, zal Vlaanderen zijn deel van de inspanningen leveren om de Maastrichtnorm in 1996 te bereiken en dit beleid verder te bestendigen. Het Vlaamse Gewest zal erover waken dat ook de lokale besturen zich in deze inspanning inschrijven.

Een effectief bestuur is slechts mogelijk, indien voldoende werkings- en investeringsmiddelen het beleid blijvend kunnen ondersteunen. Daarom zal de Vlaamse regering de personeelslasten binnen haar primaire bestedingsmogelijkheden beheersbaar houden.

Nieuwe initiatieven of prioritaire projecten in de strategische planningscyclus zullen gefinancierd worden :

- 1° binnen de globale beleidsruimte van de „norm”
- 2° via schrapping of vermindering van andere uitgaven
- 3° binnen de beleidsruimte ontstaan door het afstoten van niet-kerntaken
- 4° via overgedragen middelen.

De Vlaamse regering zal erop toe zien dat zoals in de voorgaande regeerperiode de Vlaamse belastingdruk - d.w.z. de som van alle belastingen ingesteld door het Vlaamse parlement - niet toeneemt t.o.v. het Vlaams regionaal produkt.

Daar waar retributies en hiermee gelijkgestelde heffingen niet overeenstemmen met het kostprijsniveau van de geleverde diensten, kan het tarief opgetrokken worden tot dit kostprijsniveau, zonder dat dit een alibi mag vormen voor de minder goede organisatie of de inefficiëntie van de uitvoerende diensten. Tevens kunnen heffingen worden ingevoerd met een ontradend effect.

Elk jaar zal de Vlaamse regering bij haar begrotingsvoorstelling de evolutie van de Vlaamse belastingdruk aangeven.

Alle begrotingsprogramma's zullen zonder uitzondering via doelmatigheidsanalyses op hun efficiëntie en maatschappelijke effectiviteit worden doorgelicht, waarna niet langer relevante uitgaven zullen worden geschrapt. Anderzijds zullen in de bestaande financieringsystemen doelmatigheidsprikkels worden ingebouwd, gekoppeld aan de invoering van prestatiegerichte financieringsmechanismen.

In dat kader zal de Inspectie van Financiën binnen haar herzien takenpakket de opdracht krijgen om specifiek de financiële mechanismen door te lichten.

De uitwerking van dit regeerprogramma zal budgettair zijn eerste invulling krijgen bij het opstellen van de begroting 1996.

7. VIJF GROTE UITDAGINGEN

Voor de nieuwe Vlaamse regering stellen zich vijf grote uitdagingen, die alle te maken hebben met de uitbouw van onze deelstaat.

7.1. De kwaliteit van economie en werkgelegenheid

Vlaanderen moet - door ondernemingszin, initiatief, vorming, onderzoek en ontwikkeling - tot het economisch koppelton in Europa blijven behoren, met behoud van de culturele eigenheid, steeds meer sociale rechtvaardigheid en een beter ecologisch evenwicht. Werkgelegenheid is voor deze regering een topprioriteit. Daartoe zal de nieuwe regering mee bouwen aan een concurrentiele economie die duurzame ontwikkeling en werkgelegenheid tot stand brengt. Werkgelegenheid is immers de eerste sleutel tot de persoonlijke, gezins- en maatschappelijke ontwikkeling van alle mensen.

7.2. De kwaliteit van het Vlaamse bestuur

Met meer regels, meer centen en meer personeel wordt niet per definitie beter bestuurd. Hefbomen voor een beter bestuur zijn subsidiariteit op internationaal en binnenlands vlak, partnerschap, vereenvoudigde regelgeving met een gepaste controle, een duidelijke afbakening van de taken en een goed uitgebouwd communicatiebeleid.

De gemeentebesturen als eerstelijnsverhuden en de provinciebesturen als intermediair bestuursniveau zijn bevoorrechte partners om het Vlaamse beleid op het terrein te helpen waarmaken. Regels, administraties en openbare instellingen ontlenu hun bestaansrecht enkel aan hun toegevoegde waarde. Hebben ze geen toegevoegde waarde, dan moeten ze verdwijnen of nooit tot stand komen. Administraties en openbare instellingen zullen worden bestuurd op basis van dwingende afspraken en beheersovereenkomsten.

7.3. De kwaliteit van de stedelijke leefomgeving

In onze steden moet het opnieuw goed en veilig leven zijn. Met een grootschalige aanpak wordt niet altijd het beoogde resultaat bereikt, zeker niet op het vlak van armoedebestrijding. Hier is een meer geïntegreerde aanpak nodig, waarbij kleinere ingrepen en acties op een samenhangende manier passen in een globale visie. De buurt zelf kan het best aangeven waar welke concrete maatregelen moeten genomen worden en daarbij gewicht geven aan de armsten zelf.

Huisvestingsprojecten blijven nodig, maar er zal prioriteit gegeven worden aan een omvangrijk inbreidings- en renovatieprogramma. Het economisch initiatief moet opnieuw op maat van de stad gestimuleerd worden. Ook een geïntegreerd beleid inzake welzijn, gezin, verenigingsleven, onderwijs, tewerkstelling, cultuur en ontspanning is meer dan nodig.

7.4. De kwaliteit van het milieu

De inspanningen voor een gezond leefmilieu (zuiver water, bodem en mest, afval, lucht en stilte, energie) moeten onverminderd worden doorgezet.

Daarbij zullen de Europese normen, geplaatst in de specifieke Vlaamse ruimtelijke context, mede richtinggevend zijn. Er is nood aan een geïntegreerde aanpak die afgestemd is op de verschillende doelgroepen. Preventie moet de bovenhand krijgen. Dit alles moet gebeuren binnen aanvaardbare maatschappelijke kosten en baten.

Mobiliteit speelt een cruciale rol in onze economie en in de samenleving. Er is een meer globale en vernieuwde aanpak nodig met het oog op een beheersing van de verplaatsingsbehoeften, een billijke verdeling van de verplaatsingsmogelijkheden en een drastische verhoging van de verkeersveiligheid en leefbaarheid van de woonkernen.

7.5. De kwaliteit van leven en samenleven

Emancipatie moet het sleutelwoord worden in het welzijnsbeleid zodat iedereen maximale ontplooiingskansen kan krijgen. Het beleid moet erop gericht zijn de zelfredzaamheid én de solidariteit te vergroten. Onderwijs, sport en cultuur moeten jong en oud meer weerbaar maken in een samenleving die op fysiek, intellectueel en emotioneel vlak steeds meer van ons vergt. Heel veel belang moet worden gehecht aan het gezin in al zijn vormen. De welzijns- en gezondheidsvoorzieningen moeten zich in de eerste plaats richten tot de kansarmen en meer inspanningen doen om deze effectief te bereiken. Het zor-

gaanbod moet rekening houden met de draagkracht van alle gezinnen en individuen. Senioren zijn een rijkdom voor de Vlaamse samenleving, waar ze volop aan hun trekken moeten komen.

PRIORITEITEN

1. KWALITEIT VAN ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

1.1. ALLEEN DUURZAME ECONOMIE ZORGT VOOR DUURZAME WERKGELEGENHEID

Vlaanderen is één van de meest welvarende regio's van Europa. De voorbije tien jaar kende Vlaanderen een gemiddelde economische groei van 2,4% per jaar. Deze groei gekoppeld aan een stimuleringsbeleid vanuit de overheid resulteerde in 200.000 nieuwe jobs in de privé-ondernemingen en privé-organisaties in Vlaanderen.

Gezonde bedrijven en goed geschoolde arbeidskrachten vormen het economisch draagvlak voor welvaart en werkgelegenheid. Dit hangt nauw samen met de dynamiek van het Vlaams bedrijfsleven : de vele KMO's en grote ondernemingen die op efficiënte en flexibele wijze op de markt inspelen. Maar ook door aandacht te hebben voor de nieuwe behoeften aan dienstverlening (zoals zorg voor bejaarden, kinderopvang, vrijetijdsbesteding, cultuur, milieubescherming en verbetering van de leefomgeving) worden nieuwe kansen gecreëerd.

Daarom wil de Vlaamse regering een economisch beleid voeren dat het opstarten van nieuwe bedrijven stimuleert en de bestaande bedrijven de nodige ontwikkelingskansen biedt, waarbij voor iedereen in Vlaanderen een duurzame welvaart en werkgelegenheid kan worden gewaarborgd.

De Vlaamse regering zal streven naar een geïntegreerd beleid waarbij de economische pijler in samenhang wordt gezien met de sociale, culturele en ecologische pijlers in onze samenleving. Welvaart en werkgelegenheid vormen de beste waarborg tegen sociale uitsluiting en kansarmoede. Enkel een gezonde, duurzame economie kan voor duurzame werkgelegenheid zorgen.

Het sociaal-economisch advies en overleg, dat zich op zijn kerntaken toelegt, zal daarbij een belangrijke rol spelen.

Ondanks de sterkte van de Vlaamse economie, is de werkloosheid in Vlaanderen vandaag nog steeds te hoog. Daarom moet de Vlaamse regering - in samenwerking en overleg met de federale overheid, het bedrijfsleven en de sociale partners - van het terugdringen van de werkloosheid het hoofddoel maken en er naar streven op middellange termijn de werkloosheid te halveren.

Om deze belangrijke doelstelling te bereiken is een versterking van het ondernemingsklimaat en de verbetering van de leefomgeving in Vlaanderen nodig, met bijzondere aandacht voor de hierna volgende punten.

1.2. KWALITATIEF EN KWANTITATIEF CONCURRENTIEVERMOGEN

In ruggespraak met de Vlaamse sociale gesprekspartners zal de Vlaamse regering een dialoog aangaan met de federale regering over alle kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het concurrentievermogen, de vermindering van de sociale lasten op arbeid en de fiscaliteit. De verlaging van de sociale lasten is niet alleen van primordiaal belang voor de Vlaamse exporterende bedrijven, maar ook voor de vele Vlaamse KMO's die actief zijn op de binnenlandse markt en die vaak arbeidsintensief zijn. Met deze bedrijven moeten hierover duidelijke tewerkstellingsafspraken worden gemaakt. Ook in de social profitsector zal met de budgettaire ruimte die vrij komt door de verlaging van de sociale lasten duurzame tewerkstelling worden gecreëerd, met voorrang voor laaggeschoolden.

1.3. MEER WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE, BETER ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

De economische en maatschappelijke ontwikkeling is steeds meer op kennis gebaseerd. De impact van wetenschap en technologie staat daarbij buiten kijf. Terwijl het wetenschapsbeleid voor de voedingsbodem zorgt voor nieuwe ideeën, zorgt het technologiebeleid er voor dat deze ideeën zich verder kunnen ontwikkelen.

Wetenschap, onderzoek en ontwikkeling zijn dus van wezenlijk belang voor een duurzame economische groei. Vlaanderen moet dan ook zijn hoogtechnologische sectoren verder ontwikkelen, en de zogenaamd traditionele sectoren technologisch opwaarderen.

De inhaalbeweging in het wetenschapsbeleid die tijdens de vorige legislatuur werd ingezet, wordt verdergezet. Samen met het bedrijfsleven zal de Vlaamse regering er naar streven om jaarlijks 2 % van het bruto regionaal produkt in onderzoek en ontwikkeling te investeren, waarbij ook de overheid haar deel van de inspanningen zal leveren. In dit kader moeten de financieringsformules voor industrieel onderzoek gemoderniseerd worden en rekening houden met de veranderde situatie van KMO's en grote bedrijven. Het doel is steeds : beter onderzoek, met meer onderzoekers, die vanuit verschillende disciplines met mekaar samenwerken en voor een goede wisselwerking zorgen met alle categorieën gebruikers (KMO's, grote bedrijven, opleiding en onderwijs, enz...).

De Vlaamse regering zal de universiteiten, hogescholen en onderzoekscentra aanmoedigen om de onderzoeksresultaten en de nieuwe technologieën beter in Vlaanderen te valoriseren. De problematiek van de intellectuele rechten en de commercialisering via octrooien en patenten, zal daarbij bijzondere aandacht krijgen.

Technologiespreiding, die de kloof tussen producenten en gebruikers van technologie moet helpen dichten, wordt de opdracht van het technologiebeleid in de komende jaren. Heel wat bedrijven in Vlaanderen, vooral KMO's, hebben immers behoefte aan producten en procesinnovaties om verder te kunnen ontwikkelen. Naast het stimuleren van economische netwerken en het aantrekken van innovatiekapitaal, is het vooral belangrijk dat de traditionele financiering van het gemeenschappelijke industrieel onderzoek binnen Vlaanderen hervormd en versterkt wordt. De technologiespreiding zal ook worden ondersteund door nieuwe initiatieven in de onderwijs- en opleidingssector.

Het Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Industrie (het IWT) zal in dit beleid van technologiespreiding een coördinerende rol spelen.

Om het wetenschaps- en technologiebeleid economisch en maatschappelijk te doen renderen en beter bekend te maken, moet de wetenschapsvoorlichting en -communicatie verbeterd worden. De Stichting Technologie Vlaanderen moet verder een stimulerende rol spelen om een betere kijk te krijgen op alle maatschappelijke aspecten van de technologie. Ook de Stichting Flanders Technology International zal zijn inspanningen verder zetten om wetenschap en technologie te populariseren en het grote publiek te sensibiliseren.

1.4. PERMANENTE VORMING : EEN TOPPRIORITEIT

De vorming van de (werkende) Vlaming beperkt zich nog al te veel tot de opleiding op school, de universiteit of de hogeschool. Door de vele economische en maatschappelijke veranderingen worden echter steeds strengere en wisselende eisen gesteld inzake de kwalificatie van werknemers. Daarbij gaat het niet alleen om de juiste kennis, maar ook en vooral om de nodige vaardigheden om ermee om te gaan. Te veel mensen hebben op dit vlak te weinig weerbaarheid en vinden hun weg niet in het grillige aanbod van kennis en informatie. *Permanente vorming en kennisversteviging* die mensen meer weerbaar maakt, zijn dan ook de grote uitdagingen voor iedereen die sterk wil staan in de samenleving.

De Vlaamse regering wil een krachtige impuls geven aan de vernieuwde uitbouw van de permanente vorming. Onafgezien van de opleiding die elkeen heeft genoten moet voor iedereen - werkzoekenden, werkenden, jongeren, ouderen - een passend aanbod voorhanden zijn. Bij de opleiding van jongeren en werknemers is daarbij ook een belangrijke rol weggelegd voor het bedrijfsleven.

Ook het terugdringen van de werkloosheid vereist vooral voor de langdurige werklozen een planmatige aanpak, die gericht is op de verbetering van de arbeidskwalificatie

van de beroepsbevolking. Te veel werklozen in Vlaanderen zijn immers te laag geschoold of hebben een verkeerde scholing gekregen.

In de nieuwe aanpak zullende volgende klemtonen gelegd worden :

— voorzien in meer mogelijkheden voor laaggeschoolde volwassenen waardoor hun functionele basisvaardigheden op een maatschappelijk aanvaardbaar niveau gebracht worden (baseducatie) of waardoor ze alsnog een minimale startkwalificatie kunnen verwerven (tweedekans- en volwassenenonderwijs, beroepsopleiding);

— verhogen van de inspanningen om werkzoekenden her- en bijscholingsmogelijkheden aan te bieden die hun kansen op de arbeidsmarkt kunnen verbeteren ;

— uitbreiden van de mogelijkheden tot permanente vorming voor alle werknemers en zelfstandigen teneinde hun kwalificaties aan de nieuwe eisen aan te passen en de jobmobiliteit te verhogen ;

— verbreding van de beroepsopleidings, vooral via „on the job”-trainingen, leereilandprojecten en formules van alternerend leren en werken, die gekoppeld worden aan tewerkstellingsverbintenissen vanwege het bedrijfsleven.

Deze nieuwe aanpak kan enkel tot resultaten leiden door een nauwe samenwerking en onderlinge taakafstemming tussen de overheid, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO), de baseducatie, het volwassenenonderwijs, het onderwijs voor sociale promotie (OSP), de universiteiten, de hogescholen, en de opleidingsinspanningen van sociale partners. Daarbij moet ook gezocht worden naar gemengde financieringssystemen, waarbij de overheid en het bedrijfsleven elk een deel van de lasten dragen.

De Vlaamse regering zal een team van specialisten samenstellen met drie uitgesproken opdrachten.

— Kwaliteitseisen vastleggen voor elk opleidingsaanbod, ongeacht wie dit organiseert. De aanbieders kunnen op hun vraag en na een gunstige evaluatie een kwaliteitslabel bekomen.

— Overlappingsen en gaten in de vormingsmarkt opsporen en signaleren. Daarbij moeten ook nieuwe vormingstechnieken en -kanalen (zoals Telenet Vlaanderen) aan bod komen.

— De idee van *permanente vorming voor allen* via alle mogelijke kanalen promoten.

1.5. VERSTERKING EN VERNIEUWING VAN DE ECONOMISCHE INFRASTRUCTUUR

Om de economische omgeving voor de bedrijven te verbeteren heeft de Vlaamse regering in de voorbije vier jaar een inhaaloperatie uitgevoerd inzake de versterking en vernieuwing van de economische infrastructuur. Deze inspanningen moeten verder gezet worden.

Binnen de beschikbare schaarse ruimte in Vlaanderen is er nood aan voldoende en goed geselecteerde ruimte voor economische activiteiten. Bestaande reserves aan bedrijventerreinen moeten beter uitgerust worden om op de directe behoeften te kunnen inspelen en er moet actief werk worden gemaakt van de valorisering van verlaten bedrijfspanden en verkommerde industriegebieden. De schaarse ruimte moet er ook toe aanzetten de effectieve bebouwing van de terreinen te optimaliseren.

Vlaanderen is door zijn uitstekende ligging en uitrusting een belangrijke logistieke draaischijf binnen Europa. Hierdoor is het zeer aantrekkelijk voor diensten, distributie-, overslag-, vervoer- en havenbedrijven. Deze sectoren zorgen voor heel wat werkgelegenheid.

Vlaanderen moet zijn logistiek competitiviteitsvoordeel binnen Europa handhaven en verbeteren. Daarom zal de Vlaamse regering werk maken van de ontwikkeling van een selectief strategisch infrastructuurprogramma. In het kader van de complementaire ontwikkeling van de havens zal de maritieme toegankelijkheid en de basisinfrastructuur van de havens geoptimaliseerd worden. Tegelijkertijd zal een Vlaams-Europese transportas uitgebouwd worden, waarbij het water-, weg- en spoorvervoer beter op elkaar afgestemd worden. De concrete projecten van dit strategisch infrastructuurprogramma zullen gese-

lecteerd worden aan de hand van een duidelijk afwegingskader, waarbij rekening wordt gehouden met het strategisch belang, de weerslag op de omgeving en de financieringsmogelijkheden.

1.6. TELENET VLAANDEREN : TOEKOMSTGERICHT

Het project Telenet Vlaanderen is een goed voorbeeld van toekomstgerichte verankering. Dank zij Telenet Vlaanderen wordt een ingrijpende modernisering van de telecommunicatie-infrastructuur in Vlaanderen tot stand gebracht. De Vlaamse regering zal erop toezien dat de communicatiekosten op termijn voor bedrijven en particulieren goedkoper worden. Tegelijkertijd is het project een belangrijke stimulans voor Vlaamse bedrijven uit de sectoren van multimedia, kabel, pers, software en telecommunicatie.

Met Telenet Vlaanderen wil de Vlaamse regering inspelen op de vrijmaking van de telecommunicatienetwerken in Europees verband. Hiertoe is het noodzakelijk dat de federale wetgever het ritme van de Europese vrijmaking van de netwerken zou volgen.

Door de samenwerking tussen Belgacom en Telenet Vlaanderen moeten beide netwerken elkaar kunnen aanvullen.

De Vlaamse regering zal er over waken dat het principe van de „universele dienstverlening” gerespecteerd wordt. Daardoor kan de toegang tot de telecommunicatienetwerken en -diensten aan iedereen worden gewaarborgd. Er zal een fonds worden opgericht voor de financiering van deze universele dienstverlening. De operatoren, die deze universele dienstverlening niet aanbieden, moeten financieel in dit fonds bijdragen.

De Vlaamse regering wenst dat het hervormde Belgisch Instituut voor Post en Telecommunicatie (BIPT) in zijn rol van toezichthoudende administratie dit principe zo snel mogelijk concretiseert. De Gewesten en Gemeenschappen moeten bij het beheer van het BIPT betrokken worden.

1.7. INVESTEREN IN VLAANDEREN

De Vlaamse regering is er de afgelopen jaren in geslaagd belangrijke buitenlandse bedrijven te overtuigen om hier te investeren. Hierdoor werden meer dan 8.000 nieuwe en duurzame jobs gecreëerd. De Vlaamse regering wil de aantrekkelijkheid van Vlaanderen en van de Vlaamse produkten in het buitenland sterker en op een meer coherente wijze promoten.

Dit veronderstelt dat de dienst „Investeren in Vlaanderen” wordt uitgebreid, zodat buitenlandse bedrijven bij al hun vragen professioneel kunnen worden begeleid. De budgetten voor expansiesteun zullen een belangrijke hefboom blijven voor het aantrekken van buitenlandse investeerders. Tevens zullen deze budgetten voor economische expansie doelgericht aangewend worden voor het stimuleren van waardevolle binnenlandse bedrijven.

De diverse Vlaamse instellingen die actief zijn in het buitenland, moeten meer op elkaar afgestemd worden. Vooral de werking van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel (VDBH) vraagt bijzondere aandacht.

1.8. ONDERSTEUNING VAN DE KMO's

De Vlaamse regering zal haar beslissingen en initiatieven inzake economisch beleid op hun KMO-impact toetsen. Daarbij zal vooral aandacht worden besteed aan een betere administratieve bijstand en aan specifieke steunmaatregelen in de sfeer van de immateriële investeringen (onderzoek en ontwikkeling, milieu-audit, managementvorming, integrale kwaliteitszorg, e.a.).

1.9. VOLDOENDE RISICOKAPITAAL VOOR VERANKERING

Vlamingen hebben de neiging om vooral in risicoloos overheidspapier te investeren. Nochtans hebben heel wat Vlaamse bedrijven behoefte aan risicokapitaal voor de realisatie van nieuwe investeringsprojecten.

Daarom wil de Vlaamse regering de beschikbaarheid van groeikapitaal in KMO's vergroten. Ook om de continuïteit van familiale bedrijven te kunnen verzekeren, moet een aangepaste regeling uitgewerkt worden voor de opvolgingsproblematiek.

Gelet op de schaarste aan Vlaams risicokapitaal vervult de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV) een cruciale rol als verschaffer van durfkapitaal. De GIMV moet de initiator blijven van nieuwe en toekomstgerichte projecten in Vlaanderen. Voor de verhoging van haar maatschappelijk kapitaal kan de GIMV een beroep doen op de privé-sector volgens de bepalingen van de huidige beheersovereenkomst. Het wezen van de GIMV als instrument van economisch beleid van de overheid moet daarbij gevrijwaard blijven.

De Vlaamse regering zal de sensibilisering rond het verankerings-thema verderzetten. Daarbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de rol van de intercommunales en naar de globalisatie en reglementering van de pensioenfondsen.

1.10. EIGEN ENERGIEBELEID

Het beleid tot vermindering van de CO² uitstoot, zoals uitgewerkt in het beleidsplan van het Vlaamse gewest, zal intensief verdergezet worden.

Het rationeel energiegebruik zal met de aangepaste instrumenten (zoals beleidsovereenkomsten met de gas en electriciteitssector) uitgevoerd worden. Het principe van de beheersing van de vraag naar energie is daarbij een essentieel uitgangspunt.

De Vlaamse regering beschouwt de introductie van een energie- en CO² heffing als een belangrijk onderdeel van het CO² reductiebeleid.

De Vlaamse regering wenst de financiële, beleidsmatige en organisatorische onafhankelijkheid te versterken van de energiedistributiesector.

Op basis van een evaluatie van het Vlaams Impulsprogramma Energietechnologie (VLIET) zal nagegaan worden hoe de ontwikkeling en de introductie van milieuvriendelijke energietechnologieën zal verder bevorderd worden.

1.11. DUURZAME LAND- EN TUINBOUW

Voor de land- en tuinbouw en voor de visserij zal er in overleg met de sector een specifiek beleid worden uitgewerkt dat een antwoord biedt op de structurele wijzigingen die zich aandienen.

Steun voor kwaliteitsproductie zal hierbij primeren, zodat vooral de gezinsbedrijven en visserijrederijen zich dynamisch kunnen ontwikkelen binnen de Europese Unie en op wereldschaal.

De bedrijfsovernamen en de noodzakelijke investeringen voor de modernisering en diversificatie van de bedrijven zullen daarbij bijzondere aandacht krijgen. In dit kader zullen de bijkomende milieu-investeringen ondersteund worden, die moeten leiden tot een duurzame land- en tuinbouw, die rekening houdt met de draagkracht van het milieu en de leefbaarheid van de sector.

Voor de promotie van de producten van de Vlaamse land- en tuinbouw en de zeevisserij zal een marketingbeleid worden uitgestippeld dat rekening houdt met de wensen en de belangen van de verbruikers. Dit beleid zal zich vooral op de nieuwe markten buiten de Europese Unie richten. Daarbij zal er gezorgd worden voor een lange-termijn oplossing waarbij de diverse sectoren structureel betrokken blijven, met respect voor de regel dat de middelen die de sectoren inbrengen door hen mee beheerd worden.

Het Vlaams wetenschappelijke onderzoek voor de landbouw, de tuinbouw en de visserij moet optimaal gestructureerd worden in functie van de eigen Vlaamse bevoegdheden.

1.12. TOERISME

Met de toename van de vrije tijd, neemt ook het economische belang van de toeristische sector toe, zowel als het om werkgelegenheid als om inkomens gaat.

Toeristische promotie moet vertrekken vanuit de Vlaamse identiteit waarin de eigenheid van de Vlaamse cultuur vooropstaat. Zowel het cultuurhistorische erfgoed (steden, landschappen, monumenten, musea, architectuur, ...), de levende kunsten (dans, theater, festivals, manifestaties, ...) als het groene Vlaanderen en de kust moeten als toeristische troef sterker gewaardeerd worden.

De leefbaarheid van onze cultuurhistorische steden en de milieuvriendelijkheid van het toerisme moeten daarbij speciale aandacht krijgen. In het toeristisch beleid moet ook de betekenis van Brussel als Vlaamse hoofdstad benadrukt worden.

Het Vlaams Commissariaat-generaal voor Toerisme (V.C.G.T.) moet dit promotiebeleid op het terrein vorm geven, op basis van een marketingplan. Tegelijkertijd moet het statuut van de reisbureaus zo snel mogelijk vastgelegd worden.

1.13. VERNIEUWD REGIONAAL BELEID

In het kader van GIMVINDUS zal de textiel- en kledingindustrie bijzondere aandacht krijgen.

Verder zal het vernieuwde regionale beleid vanuit een geïntegreerde visie ten volle worden gestimuleerd. Daartoe moet de beleidsmatige en administratieve opvolging van de strategische voorstellen vanuit deerkende streekplatformen volwaardig en in maximale consensus worden uitgebouwd.

In het kader van het partnerschap met de Europese Unie zal de Vlaamse regering prioriteit verlenen aan het Europees structuurbeleid en haar steun verlenen aan de uitvoering van de programma's voor de erkende doelstellingsgebieden in Vlaanderen en voor de communautaire initiatieven. De recent goedgekeurde Europese programma's inzake plattelandontwikkeling en de zeevisserij zullen onverwijld operationeel worden gemaakt.

1.14. DEELTIJDSE ARBEID EN HERVERDELING VAN DE ARBEID

Om alle kansen voor nieuwe jobs te benutten, wenst de Vlaamse regering in samenhang met het beleid van de federale overheid verder de herverdeling van arbeid en de deeltijdse arbeid in Vlaanderen actief te stimuleren. Dit moet op vrijwillige basis en mits overleg tussen de sociale partners doorgevoerd worden. De Vlaamse regering zal, binnen het gepaste kader, ook haar voorbeeldfunctie ten volle waarnemen. Diverse vormen van arbeidsherverdeling zullen binnen de Vlaamse administratie en Vlaamse openbare instellingen (VOI's) worden aangemoedigd.

1.15. VAN WERKGELEGENHEID TOT TEWERKSTELLING

De ondersteuning van de werkgelegenheidscreatie door het bedrijfsleven blijft vooral ontoereikend voor de laaggeschoolde langdurige werklozen.

Het actieve tewerkstellingsbeleid van de Vlaamse regering moet zich dan ook hoofdzakelijk tot deze categorie richten en voor de doorstroming zorgen van deze laaggeschoolde naar de reguliere arbeidsmarkt. De acties van de VDAB en de bestaande tewerkstellingsprogramma's moeten in die zin geëvalueerd en zonodig bijgestuurd worden. Enerzijds moeten de tewerkstellingsprogramma's, die aan structurele behoeften voldoen, geregulariseerd worden.

Anderzijds moeten de overblijvende programma's exclusief worden voorbehouden voor laaggeschoolde, langdurige werklozen en inhoudelijk grote aandacht geven aan projecten van stedelijke vernieuwing. Positieve actieprogramma's voor bijzondere doelgroepen van langdurige werklozen zullen in het kader van de subregionale tewerkstellingscomité's verder aangemoedigd worden.

Er zal werk worden gemaakt van een begeleiding op maat van de werkzoekenden. Voor werkzoekenden die nog nauwelijks een kans maken om aan de slag te geraken in

het normaal economisch circuit zal een trajectmatige aanpak uitgewerkt worden die voorziet in een stapsgewijze toeleiding naar de arbeidsmarkt. In dit perspectief wordt gepleit voor een globale regeling voor de beschermde tewerkstelling die de activiteitsdomeinen van de beschutte en de sociale werkplaatsen duidelijk omschrijft.

De initiatieven met betrekking tot de sociale economie zullen verder worden aange-moedigd en geëvalueerd.

2. DE KWALITEIT VAN HET VLAAMSE BESTUUR

2.1. EEN UNIEKE KANS VOOR EEN NIEUWE POLITIEKE CULTUUR

„Een nieuwe overheid; wie wordt daar beter van?” kan een terechte vraag zijn, tenzij de Vlaamse overheid inderdaad het verschil maakt.

Het nieuwe Vlaamse parlement biedt de kans op een nieuwe politieke cultuur. Die moet tot uiting komen in de wijze waarop de besluitvorming gebeurt in het Vlaamse parlement, in de manier waarop de fracties hun inbreng hebben en in de wijze waarop samenwerking met de Vlaamse regering vorm krijgt.

De Vlaamse regering zal de kwaliteit van het bestuur aanzienlijk verbeteren door een intensere beleidsvoorbereiding en vooral door een betere beleidsuitvoering.

Wanneer de nieuwe Vlaamse overheid de bevolking ervan kan overtuigen dat zij waar voor haar geld krijgt, zal de overheid een groter vertrouwen verwerven.

Daarom moet de Vlaamse overheid verder bouwen aan een efficiënte, doeltreffende en klantvriendelijk overheidsinfrastructuur, die zich toespitst op haar kerntaken en die in staat is soepel in te spelen op een steeds veranderende omgeving. De huidige regeling van openbaarheid van bestuur zal aangepast worden aan de nieuwe ontwikkelingen.

Heel wat maatschappelijke taken worden op een inventieve en doeltreffende manier aangepakt door gezinnen, ondernemingen, verenigings- en buurtleven, gemeenten,... die een grote terreinkennis hebben. Het gestructureerde middenveld kan - mits representativiteit en interne democratie gewaarborgd zijn - de verschillende groepen vertegenwoordigen in de dialoog met de Vlaamse regering. Ook de responsabilisering van het middenveld staat hierbij aan de orde.

2.2. VIA STRATEGISCH MANAGEMENT NAAR EEN NIEUW TYPE OVERHEIDSADMINISTRATIE

Zowel de bevolking als de politieke verantwoordelijken verwachten een nieuw type van overheidsadministratie dat beter rekening houdt met hun zeer verscheiden en wisselende behoeften. Dat is geen gemakkelijke opdracht : enerzijds blijft het principe van gelijke behandeling vooropstaan, maar anderzijds moet het juiste maatschappelijk effect bereikt worden.

Om deze doelstellingen te bereiken, moet de overheid blijvend opteren voor een aangepast managementsmodel, nl. het strategisch management. Dat is een systeem dat gericht is op het beheren van de externe omgeving en het doelgericht bereiken van een visie op lange termijn.

Dit managementssysteem is minder statisch, bureaucratisch en hiërarchisch, en meer dynamisch. Het biedt meer kansen op een sanctioneerbare responsabilisering. Het legt grote nadruk op resultaatgerichtheid en klantvriendelijkheid.

Alhoewel bij het omvormen van de Vlaamse administratie tot een moderne organisatie al heel wat vooruitgang is geboekt, moeten de inspanningen op dat vlak nog lange tijd worden volgehouden. De inspanningen om deze veranderingsprocessen tot een goed einde te brengen - voor het ministerie, de wetenschappelijke en de openbare instellingen - zullen onverkort en consequent verder worden gezet. Begin 1996 vindt de eerste functioneringsevaluatie van alle secretarissen-generaal en directeurs-generaal van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap plaats. Deze zal strikt worden toegepast. Bij deze evaluatie zullen de bereikte resultaten doorslaggevend zijn.

De organisatiestructuur van het ministerie en van de Vlaamse openbare instellingen moet permanent aan de reële opdrachten aangepast worden.

Beleidsuitvoering moet zo dicht mogelijk bij de klant worden georganiseerd : dus zowel in de buitendiensten van het ministerie, als in de Vlaamse openbare instellingen, de provincies en de gemeenten. Loketfuncties moeten zo veel mogelijk gemeentelijk georganiseerd worden.

De kwaliteit, de efficiëntie en effectiviteit binnen de Vlaamse overheidsdiensten moeten verbeteren. Hiervoor is een permanente audit essentieel.

Volgende strategische lijnen zijn hierbij belangrijk:

- streven naar het beslissen op het laagst mogelijke bestuursniveau ;
- voorrang geven aan formules van partnerschap;
- vereenvoudiging van de regelgeving ;
- effectiviteit ;
- concentratie op de afgebakende taken van de overheid ;
- een goed communicatiebeleid op drie niveaus: intern binnen de overheidsdiensten, vanuit de overheid naar de bevolking en vanuit de bevolking naar de overheid door middel van aangepaste overleg- en inspraakorganen ;
- snelheid : de burger heeft recht op een snelle en accurate besluitvorming door de verschillende overheden. Daarom dienen alle besluitvormingsprocedures gekoppeld te worden aan dwingende termijnen. Hierbij wordt uitgegaan van maximaal 1 beslissingsniveau en 1 administratieve beroepsprocedure.

2.3. EEN KLARE LIJN TUSSEN CENTRALE EN GEDELEGEERDE TAKEN

Organisatorisch zal een klare lijn getrokken worden inzake de opdrachten van de centrale administratie en die van de gespecialiseerde werkmaatschappijen (de onderscheiden Vlaamse openbare instellingen). Delegatie naar een werkmaatschappij is slechts zinvol in de mate dat dit een toegevoegde waarde oplevert.

Tot de centrale taken van het ministerie horen de beleidsvoorbereiding, de controle en de administratieve uitvoering.

Elke Vlaamse openbare instelling moet in haar relatie met de administratie en in de uitvoering van haar opdrachten door de Vlaamse regering worden geëvalueerd en zonedig bijgestuurd, inzonderheid qua statuut.

De werking van de Vlaamse openbare instellingen zal gestuurd worden door middel van beheerscontracten waarin expliciete resultaatsverbintenissen worden opgenomen.

Van dit alles zal prioritair werk worden gemaakt.

De veranderingsprocessen die nu in het ministerie zijn opgestart zullen nog in de loop van dit jaar worden doorgetrokken naar de Vlaamse openbare instellingen.

2.4. HET PARTNERSCHAP MET GEMEENTEN EN PROVINCIES

Om de doorzichtigheid van het overheidsoptreden te vergroten is het noodzakelijk een geïntegreerde visie te ontwikkelen inzake gemeenten, provincies, gemeentelijke samenwerking (intercommunales, stadsgewesten, regioverbanden) en OCMW's .

Binnen de globale organisatie van het binnenlands bestuur moeten de taken en bevoegdheden van de verschillende bestuursniveaus duidelijk afgebakend worden. De democratische controle op de intercommunales, de provinciale en paraprovinciale structuren en de GOM's moet worden verscherpt.

Om die uitdaging waar te kunnen maken moet het Sint-Michielsakkoord integraal uitgevoerd worden, zodat de basiswetgeving op de lokale en provinciale besturen volledig aan de Gewesten kan toevertrouwd worden.

De provincies als intermediair beleidsniveau

In een samenwerkingsmodel staat het overleg en het partnerschap tussen de verschillende overheden centraal. Als intermediair beleidsniveau tussen gemeenten en centrale overheden hebben de provincies hun nut bewezen.

De Vlaamse provincies zijn het aangewezen democratisch beleidsniveau wanneer bovenlokale noden zich manifesteren (op het vlak van economische ontwikkeling, landbouw, technisch onderwijs, volksgezondheid, welzijn, milieu, mobiliteit, e.d.).

De provincies moeten ook een draaischijf zijn naar de lokale overheden : in volle respect voor de lokale autonomie moeten zij de gemeenten en OCMW's ondersteunen en adviseren. De eigen democratische reflex van de provincies moet versterkt worden, ook door intercommunales met een algemene doelstelling, paraprovinciale instellingen en vzw's bij te sturen en onder controle van de provincieraad te brengen.

Pact met de gemeenten

De Vlaamse gemeentebesturen zijn de bevoorrechte partners voor de Vlaamse regering. Tussen regering en gemeenten moet een pact worden gesloten waarin ze samen hun taken en middelen zodanig herverdelen dat ze een betere dienstverlening aan de Vlamingen kunnen verzekeren.

* Binnen haar beleidsdoelstellingen zal de Vlaamse regering met respect voor de gemeentelijke autonomie en met toepassing van het subsidiariteitsbeginsel (belissen op het laagst mogelijke bestuursniveau), haar beleid maximaal richten op het gemeentelijke niveau. Daarvoor wordt een beleidsovereenkomst afgesloten, die gekoppeld wordt aan een resultaatverbintenis. Dit mag geenszins betekenen dat het gemeentelijk beleidsniveau zich aan zijn verantwoordelijkheid kan en mag onttrekken.

De Vlaamse overheid en gemeenten moeten ook ruimte laten aan goedwerkend particulier initiatief.

Concrete toepassingen zijn de reeds bestaande convenanten op het vlak van verkeersveiligheid, fietspaden en milieubeheer.

Mogelijke andere terreinen zijn bijvoorbeeld sport, cultuur, jongeren- en ouderenbeleid, huisvestings- en armoedebeleid. Zeer concreet kunnen de Vlaamse overheid en gemeenten samen ook de afwerking van de gemeentelijke rioleringsnetten aanpakken.

* Dit partnerschap met de gemeenten zal worden uitgebouwd op basis van een optimale communicatie. Daartoe zal de Vlaamse regering doorlopend overleg organiseren en klare afspraken maken met de vertegenwoordigers van de gemeenten.

In het kader van de openbaarheid van bestuur zal de Vlaamse overheid bij voorrang haar informatie via de gemeenten verspreiden.

* Gemeenten en overheid moeten duidelijke afspraken maken over elkaars taken en bevoegdheden. Krachtlijnen daarbij zijn : respect voor de eigen beslissingsbevoegdheid van de lokale overheid, versterking van de rol van de verkozen raden en van de verantwoordelijkheid van de mandatarissen, openbaarheid en democratisering van bestuur, verbetering van de interne beheersregels, toepassing van de managementprincipes en objectiviteit inzake het personeelsbeleid, duidelijkheid inzake de financiële stromen naar de gedecentraliseerde besturen.

* Algemeen zal de voogdij over de gemeenten worden versoepeld tenzij hun financiële toestand een verscherpte voogdij noodzakelijk maakt.

3. DE KWALITEIT VAN DE STEDELIJKE LEEFOMGEVING

3.1. STEDEN IN VERDRUKKING

Steeds meer wijken van de grote binnensteden en de verstedelijkte gebieden hebben af te rekenen met regelrecht verval en met verpaupering. Het fenomeen uit zich op allerlei manieren : verkrotting, verval van wegen en nutsvoorzieningen, armoede, stijgende criminaliteit, teloorgang van het verenigingsleven, afkeer van de democratie.

Dat verval tegengaan vormt vandaag in West-Europa één van de grootste politieke uitdagingen. Ook in Vlaanderen. De Vlaamse regering wil daarom van de strijd tegen de verloederding van de wijken een topprioriteit maken. Daartoe zal geput worden uit ervaringen in onze buurlanden en gewerkt worden naar een specifiek op Vlaanderen gerichte aanpak.

Een algemeen nieuw verantwoordelijkheids- en plichtsbef is nodig bij alle bevolkingsgroepen wil het samenleven in de stad opnieuw mogelijk worden.

3.2. EEN OPLOSSING MOET GEVONDEN WORDEN

Daarom zullen op vele domeinen - gelijktijdig en samenhangend - maatregelen getroffen worden om de vitaliteit van de steden en achtergestelde buurten te herstellen. Hefbomen voor oplossingen liggen op domeinen als gezinszorg, samenlevingsopbouw, werkgelegenheid, huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit, onderwijs en opleiding, gezondheid, welzijn, cultuur, ...

De doelstellingen voor een stedelijk herstel en het verbeteren van de leefkwaliteit in de achtergestelde buurten moeten worden gerealiseerd op de beleidsniveaus die daarvoor het meest geschikt zijn. Er moeten meer bevoegdheden gedecentraliseerd worden naar het lokale niveau voor deze domeinen waarvan de behoeften het best op dat niveau kunnen worden ingeschat en op een samenhangende wijze kunnen worden opgelost.

Decentralisatie moet uiteraard gepaard gaan met een verhoogde responsabilisering van het niveau dat de verantwoordelijkheden toegewezen krijgt. Het spreekt voor zich dat, indien de gemeenten zich tot bepaalde resultaten verbinden, zij daartoe de nodige middelen moeten ontvangen.

Extra-impulsen op welbepaalde domeinen zijn nodig om een zichtbaar effect te realiseren en het beleid grondig te heroriënteren. Essentieel is dat er op een gebundelde wijze wordt gewerkt, en dat men afstapt van kortlopende projectwerking en versnipperde initiatieven.

De Vlaamse regering wenst de globale eindverantwoordelijkheid te dragen voor de aanpak van de stedelijke problematiek. Federale instrumenten moeten hierin kunnen ingepast worden.

Eén Vlaamse minister krijgt de bevoegdheid inzake stedelijk beleid. Hij of zij staat in voor de samenhang van de gevoerde acties. Het Algemeen Verslag over de Armoede zal hierdoor eveneens specifieke opvolging krijgen. Essentieel hierbij is de grotere betrokkenheid van de armen bij het beleid dat hen aanbelangt.

Naast het Gemeentefonds waar niet aan wordt geraakt, wordt een nieuw Sociaal Impulsfonds gecreëerd. Dit heeft tot doel middelen te bundelen die enkel kunnen worden aangewend voor specifieke acties die gericht zijn op het stedelijk herstel en het verbeteren van de leefkwaliteit in achtergestelde buurten.

Er zal worden bepaald hoe begrotingsmiddelen worden geheroriënteerd naar het Sociaal Impulsfonds. Daarenboven kan de opbrengst uit de strijd tegen leegstand en verkrotting eveneens voor een belangrijk deel aan dit fonds worden toegewezen. Er zal een substantieel budgettaire ruimte worden gecreëerd om binnen een redelijke termijn tot tastbare resultaten te komen.

Aangezien de achterstellingsproblematiek en verpaupering van de omgeving een complex probleem is, zullen er ook meerdere criteria gehanteerd worden om de toegang tot het Sociaal Impulsfonds te bepalen.

Het Fonds zal werken met trekkingsrechten die op zich geen absoluut recht op subsidies geven. Deze worden enkel toegewezen nadat de gemeente een samenhangend beleidsschema heeft ingediend. Dit schema zal aan de Vlaamse regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Nadien zal een beleidsovereenkomst worden afgesloten met de gemeente waarin de beoogde resultaten worden beschreven en de daarvoor ter beschikking gestelde middelen voor de komende drie jaren worden overeengekomen. Dit komt neer op een onderlinge verbintenisverklaring. De middelen worden jaarlijks vastgelegd ten laste van het Sociaal Impulsfonds. De uitvoering van de beleidsovereenkomst zal systematisch worden opgevolgd.

De minister voor stedelijke leefomgeving zal een coördinerende en stimulerende rol hebben inzake het inclusief beleid dat de Vlaamse regering wil voeren ter bevordering van de kwaliteit van de stedelijke leefomgeving, waardoor ook op het Vlaamse niveau een samenhangend beleid zal worden gevoerd.

4. DE KWALITEIT VAN ONZE RUIMTE EN ONS MILIEU

4.1. GOEDE PLANNING EN ORDENING

De Vlaamse bevolking stelt terecht hoge eisen aan de kwaliteit van haar woon- en werkomgeving, aan het milieu, de mobiliteit en de verkeersveiligheid. Deze kwaliteitseisen kunnen niet gewaarborgd worden zonder ingrijpende veranderingen in ons dagdagelijks gedrag (produceren, consumeren, wonen, werken, winkelen, ontspannen). De aanzet in de vorige legislatuur om uiteindelijk tot een trendbreuk te komen, moet doorgetrokken worden. Dit vergt een duidelijke visie die gekoppeld wordt aan de opbouw van een breed maatschappelijk draagvlak.

Bij het bepalen van het Vlaams milieubeleid wordt uitgegaan van :

- het principe van de duurzame ontwikkeling op basis van Agenda 21 ;
- het Europees milieubeleid met zijn toenemende internationalisering, de thematische benadering van de problematiek, het groeiend belang van de richtlijnen en de noodzaak van drempelwaarden ;
- de eigen kenmerken van Vlaanderen : zijn specifieke ruimtelijke ordening, de sterke verwevenheid van alle maatschappelijke sectoren en een verantwoorde zin voor creativiteit.

4.2. HET RUIMTELIJKE STRUCTUURPLAN VLAANDEREN

Essentieel voor de ruimtelijke ordening is dat zij de bodembestemming vastlegt en samenhang brengt in het hele instrumentarium op basis van de ruimtelijke kwaliteit en het streven naar een duurzame ontwikkeling. De ruimtelijke planning is die tak van de strategische planning die de bodembestemming vastlegt en bijdraagt tot het bereiken van deze bestemming. Bodembestemmingen kunnen dus niet éézijdig gewijzigd worden door andere besluiten of decreten.

De ruimtelijke planning moet het kader scheppen waarbinnen de maatschappelijke activiteiten zich optimaal kunnen ontwikkelen. Ook de ruimtelijke aspecten van de andere beleidssectoren (milieu, economie, monumenten en landschappen) moeten in de ruimtelijke planning geïntegreerd worden.

Indien voor de realisatie van bepaalde sectoriële beleidsdoelstellingen de bestemming achterhaald is, kan de bestemming via de geëigende procedures gewijzigd worden na toetsing aan de ruimtelijke principes vervat in het Structuurplan Vlaanderen.

Waar middelen en instrumenten ontbreken om haar eerste doelstelling - het bepalen van een optimale bodembestemming - te verwezenlijken, zal de Vlaamse regering de initiatieven nemen om deze opdracht te vervullen.

Vlaanderen heeft behoefte aan een duidelijk ruimtelijk referentiekader. Dat moet uitgetekend en wettelijk vastgelegd worden in het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen.

Voor het bepalen van de gewenste ruimtelijke structuur gelden de principes van de gedeconcentreerde bundeling, de bescherming van de open ruimte en de herwaardering van het stedelijk weefsel.

De vier basiscomponenten van onze ruimtelijke structuur : stedelijke gebieden, werkgelegenheidszones, infrastructuur en buitengebied, zullen op een evenwaardige en evenwichtige manier aan bod komen. De kwantitatieve behoeften tot ontwikkeling van deze sectoren worden erkend en vastgelegd.

Het ruimtelijke structuurplan moet een dwingend karakter krijgen. Ook zullen de middelen en instrumenten worden gecreëerd om het ruimtelijk beleid effectief gestalte te geven. Grondbeleid en stedelijk impulsbeleid zijn daarbij essentieel. Tenslotte dient er orde te worden gebracht in de vele, onderling niet op elkaar afgestemde, procedures

inzake planning en vergunningen bij materies die met bodembestemming te maken hebben.

Het ruimtelijk beleid heeft ook de opdracht het ruimtelijk kader te bieden voor de realisatie van de stedelijke inrichting en de inrichting van het landelijke gebied die elkaar moeten ondersteunen en versterken. Hierbij zal het principe van inbreiding centraal staan.

Een beleid voor stedelijke vernieuwing, het zogenaamde ruimtelijk impulsbeleid, zal zich inschrijven in een globaal ruimtelijk beleid via de strijd tegen de leegstand en de verkrotting. Dit betekent dat wonen in de stad terug aantrekkelijk moet worden, dat sociale verdringing en leegloop wordt tegengegaan en dat de multifunctionaliteit van de stad (wonen, werken, ontspannen, gemeenschapsvoorziening, ...) via een multidisciplinaire aanpak wordt geherwaardeerd.

Via dit impulsbeleid zal tevens een grondbank worden gerealiseerd waardoor de overheid een impact op de marktprijzen kan verwerven. Zo kan zij bij oververhitting van de markt zelf gronden op de markt brengen en een sociaal verantwoord grondbeleid voeren. Een dergelijke grondbank moet ook het beleid ondersteunen in andere sectoren zoals economie en leefmilieu.

De inrichting van het landelijke gebied zal zowel op de landelijke woon-, werk- en recreatiegebieden als op de buitengebieden (agrarisch en groen) slaan, met respect voor de bestemming vastgelegd in de ruimtelijke ordening.

In dit kader zal worden nagegaan of de bestaande instrumenten moeten worden aangepast om de onderlinge samenhang te garanderen en een projectmatige uitvoering mogelijk te maken.

De vergunningen moeten op een eenduidige wijze beoordeeld worden. Dit veronderstelt een verdere afbouw van uitzonderingsplanologie en het verder uitwerken van duidelijke richtlijnen en coördinatie in omzendbrieven, verordeningen, etc.

4.3. EEN EFFICIENT MILIEUPLAN VOOR DE VOLGENDE GENERATIE

4.3.1. Inleiding

Het milieubeleid is na een periode van intensieve planning en regelgeving en de uitbouw van een aangepast instrumentarium toe aan een periode waarin de resultaten op het terrein duidelijker zichtbaar worden. Het gevoerde beleid moet steunen op in een doelmatig en efficiënt lange termijnplan met een duidelijke prioriteitenkeuze en een coherent tijds kader. Dit plan moet duurzaamheid, rechtszekerheid en grote betrokkenheid van alle doelgroepen nastreven. Vlaanderen moet daarenboven zijn milieubeleid afstemmen op de resultaten van het milieubeleid binnen de Europese Unie in het algemeen en van direct omringende landen in het bijzonder. Het moet het principe van de subsidiariteit maximaal invullen bij de uitvoering van zijn milieubeleid.

Waar vanuit milieuoogpunt de toestand slechter is dan in Europa kunnen maatregelen uitgewerkt worden die verder gaan dan strikt vereist is op Europees vlak. Grensoverschrijdende problemen zullen via de geëigende structuren worden aangepakt.

De regelgeving zal aangevuld en bijgestuurd worden. Dat gebeurt op basis van de resultaten op het terrein, van de evaluatie van de sectoriële wetgevingen en van hun integratie in een overkoepelende procedurereglementering.

Dat reglement wordt een samenhangend juridisch instrument, gebaseerd op de resultaten van de interuniversitaire commissie tot herziening van het milieurecht.

De gecompartmenteerde en veelal geïsoleerde aanpak van bepaalde milieuproblemen moet verder vervangen worden door een duurzame en meer geïntegreerde aanpak, gericht op de doelgroepen. Dat alles zal geschieden op een gezonde financiële basis.

Een prioritaire opdracht is het tot stand brengen van een ruim maatschappelijk draagvlak inzake ecologie en economie waartoe de dialoog tussen de sociaal-economische partners van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de partners van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA-raad) een bijdrage kan leveren.

Iedereen moet zijn deel van de verantwoordelijkheid aanvaarden en opnemen. Daarbij moeten de sectoren de vereiste maatregelen treffen en de noodzakelijke financiële inspanningen leveren om tot een duurzame evenwichtssituatie te komen. Vertrekkend van het principe 'de vervuiler betaalt', zal het beleid de basismilieukwaliteit als uitgangspunt nemen. De zorg voor het milieu is dus duidelijk de zorg van iedereen en niet langer de zorg van de overheid alleen en van enkele geïnteresseerde belangengroepen. Alleen de responsabilisering van alle doelgroepen leidt naar een duurzaam milieubeleid. Daar waar de problemen ontstaan, moeten ook de oplossingen gevonden worden : beleid aan de bron en niet aan de monding.

4.3.2. Maximaal informeren en doelgericht stimuleren

Verbruikers, bedrijven, handelaars en overheidsbedrijven en overheden moeten nog meer overtuigd worden van de noodzaak van een milieubewust gedrag omdat een verbetering van de kwaliteit van het milieu enkel tot stand komt door een gedragsverandering .

Die overtuiging moet resulteren in een effectieve en duidelijk meetbare gedragsverandering, waarover de Vlaamse regering geregeld en op een aangepaste wijze informatie moet geven aan alle doelgroepen. Op die manier kan ook het maatschappelijk draagvlak voor de opgelegde of de voorgedragen milieumaatregelen verbreed worden.

4.3.3. Een voortrekkersrol voor de Vlaamse overheid

De overheid moet een voortrekkersrol spelen als toonsetter van het maatschappelijk milieuverantwoord handelen inzake zuiver water, afval, bodem en mest, lucht en stilte, energie. Zij moet niet in de eerste plaats optreden als financier of uitvoerder.

Enkel wanneer de maatschappelijke doelgroepen bewust worden gemaakt van hun verantwoordelijkheid om samen met de overheid de milieudoelstellingen te halen, is succes mogelijk.

Door overleg en samenwerking moet de integratie en samenhang van de milieudoelstellingen met de doelstellingen van de andere beleidssectoren worden verzekerd.

De overheid moet op een éénduidige en eenvoudige wijze vastleggen welk gebruik er van natuur en milieu nog toegestaan is en tegen welke voorwaarden. Bovendien moet ze ervoor zorgen dat deze voorwaarden door iedereen en consequent worden nageleefd. De controle moet efficiënt zijn en de samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus, met inbegrip van de gerechtelijke diensten, moet verder worden uitgewerkt. Het systeem van zelfcontrole door de bedrijven zal worden bestendigd en aangemoedigd.

4.3.4. Een strategisch voorkomingsbeleid voeren.

Een beleid dat alleen gericht is op de sanering van de veroorzaakte milieuvervuiling is onbetaalbaar en niet efficiënt. Een voorkomingsbeleid, dat gericht is op milieuvriendelijker produceren en verbruiken, biedt daarentegen wel perspectieven. Alle doelgroepen moeten samen met de overheid die verantwoordelijkheid dragen om de doelstellingen, die in onderling overleg worden opgesteld, te bereiken.

In een geïntegreerd milieubeleidsplan dienen de concrete initiatieven inzake voorkomingsbeleid verwerkt te worden.

Er is een potentieel aan nieuwe instrumenten, zoals milieuzorgsystemen, sectoriële beleidsovereenkomsten en aanvullende vrijwillige afspraken, die de verantwoordelijkheid grotendeels bij de onderscheiden doelgroepen leggen. Dat instrumentarium kan het voorkomingsbeleid ondersteunen. Samenhang is hier de aangewezen weg.

Om een maatschappelijk aanvaard integraal waterbeleid te realiseren, zullen de beleidsvisies en de beleidsplannen inzake waterbeheersing en beveiliging tegen overstrooming, rioolwatercollectering en afvalwaterzuivering, waterwinning-en gebruik, en ecologie op elkaar afgestemd worden.

Die visies en plannen worden vervolgens in het kader van een bekkenwerking ter maatschappelijke toetsing voorgelegd aan de representatieve belangengroepen en besturen. De bekkenwerking zal bij bestuursmaatregel georganiseerd worden met het oog op een voldoende rechtszekerheid en afdwingbaarheid.

In het bijzonder zullen de bestaande regelgevingen betreffende de kwantitatieve waterhuishouding geïntegreerd worden met aandacht voor de functionaliteit, bevoegdheid, financiële inbreng, de evenredigheid van belang, en de democratische verantwoordelijkheid.

4.3.5. Een operationeel mestactieplan.

Vertrekkend van de werkzaamheden van de vorige Vlaamse Regering inzake het mestactieplan, worden de uitgangspunten bevestigd, te weten : de invoering van een gefaseerde normering om op 1 oktober 2002 een ecologisch verantwoorde onttrekkingsnorm te realiseren, de invoering van verscherpte gebiedsgerichte normen voor de bescherming van water en natuurwaarden, de positieve discriminatie van het gezinsveeteeltbedrijf, de realisering van de stand-still inzake stikstof en P205 door middel van een aangepast vergunningenbeleid met als referentiejaar 1992, de regulerende afzetverplichtingen en het invoeren van een getrapte produktieheffing.

De Vlaamse Regering zal de nodige stappen zetten om een daadwerkelijk mestactieplan operationeel te maken vanaf 1 januari 1996.

De bemestingsnormen voor de periode 1996-98 worden vastgelegd in het decreet, met name voor P205 en stikstof ongeacht de oorsprong. Ten laatste einde 1998 worden de normen voor de volgende periodes bepaald op basis van de opgedane ervaringen, de evolutie van het wetenschappelijk onderzoek, de evolutie van de ecologische parameters en van de sociaal-economische gegevens ; op basis van deze evaluatie zullen de normen voor de periode 1999-2002 evenals de normen voor de volgende jaren bepaald worden. In de tekst van het decreet wordt de eindnorm ingeschreven als indicatieve doelstelling. De eindnorm wordt evenwel slechts definitief vastgesteld na de voorziene evaluatie.

Er zijn gebiedsgerichte verscherpingen nodig in gevoelige gebieden voor waterwinning, zodat de kwaliteit van het drinkwater voor de volksgezondheid in alle omstandigheden kan gewaarborgd worden.

Het afbakenen op kaart van de nitraatgevoelige gebieden zal gebeuren voor het einde van 1995 en dit op basis van het grondwaterdecreet. De nulbemesting in de beschermingszones type I voor grondwater blijft behouden.

In natuur, reservaat- en bosgebieden geldt vanaf 1 januari 1998 de nulbemesting, uitgezonderd de rechtstreekse bemesting door begrazing. Door middel van vrijwillig afgesloten beheerovereenkomsten kan bemesting toegelaten worden ; deze mogelijkheid geldt onbeperkt in de tijd ; de aldus bepaalde bemestingshoeveelheden worden voor de toekenning van vergunningen in aanmerking genomen. De bestaande gezinsveeteeltbedrijven in deze gebieden, waarvan de leefbaarheid in het gedrang is, kunnen steeds vragen volledig onteigend te worden.

In valleigebieden en ecologisch waardevolle agrarische gebieden, evenals in de speciale beschermingszones, met name de habitats en de bijhorende bufferzones, worden normen bepaald voor de periode 1996-1999.

De verschillende gebiedsgerichte verscherpingen zullen financieel volledig vergoed worden.

Bij de uitrijregeling wordt de regeling zoals aanvaard door de vorige Vlaamse Regering behouden, met dien verstande dat in de verschillende gebieden waar een strengere bemestingsnorm geldt de aanvangsdatum van de verbodsperiode op 21 september gebracht wordt. Wat betreft de algemene verbodsperiode wordt de ingangsdatum voor maïs gebracht op 21 oktober.

Het vergunningenbeleid zal aangepast worden om de stand-still inzake stikstof en P205 te realiseren. De indeling van de gemeenten in witte, grijze en zwarte gebieden wordt gehandhaafd, op voorwaarde dat de gemeenten van een minimale oppervlakte moeten zijn.

De definitie van het gezinsveeteeltbedrijf wordt aangepast door een zekere grondgebondenheid verplicht te stellen en de dieren aantallen aan te passen.

Een actieve en door de overheid gesteunde politiek van mestverwerking is prioritair. In eerste instantie zal onderzocht worden of de bestaande verwerkingscapaciteiten van de waterzuiveringsinstallaties kunnen benut worden.

4.3.6. *Natuurbehoud en bosbouw.*

De schaarse natuurwaarden in Vlaanderen moeten op een afdoende wijze behouden, hersteld en ontwikkeld worden via het concept van groene hoofdstructuur. De afbakening van de gebiedscategorieën zal gebeuren in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Bij het bosbeleid moet het overleg bosbouw- en natuurbehoud op structurele wijze ingebouwd worden. In dialoog met de sector moeten maatregelen voor verbetering van het beheer van de privé-bossen genomen worden. Initiatieven voor bosuitbreiding worden gebaseerd op een lange termijnvisie en worden geïntegreerd in de ruimtelijke planning.

4.3. *EEN GEINTEGREERD MOBILITEITSPAN*

Een goede of slechte ruimtelijke ordening heeft niet alleen gevolgen voor het milieu, maar ook voor de mobiliteit en de veiligheid op onze wegen.

De beheersing van de mobiliteit vergt een duurzaam mobiliteitsbeleid, waardoor de bereikbaarheid van de economische centra en de basismobiliteit van de bevolkingsgroepen kan gewaarborgd worden. Dit moet gebeuren binnen de strikte voorwaarden die nodig zijn om de leefbaarheid, de veiligheid en het milieu in Vlaanderen te vrijwaren.

Het „Mobiliteitsplan 2002” moet de aanzet geven tot een geïntegreerde, planmatige aanpak van het mobiliteitsbeleid. Dat betekent dat er een grotere samenhang nodig is tussen alle beleidsniveaus (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk, federaal en Europees) en tussen alle beleidsdomeinen (vooral op het vlak van ruimtelijke ordening, telematica-toepassingen, fiscaliteit en heffingen). Binnen dit „Mobiliteitsplan 2002” moeten de nodige economische, sociale en ecologische afwegingen gebeuren, die nodig zijn voor het vastleggen van de prioriteiten.

De verschillende beleidsmaatregelen moeten mekaar versterken, zoals ook de complementariteit van alle vervoerwijzen goed moet uitgebouwd worden (met een goed voor- en natransport voor het gemeenschappelijk vervoer, vervoer op maat met belbussen en treintaxi's, overslagmogelijkheden tussen weg, water en spoor, enz.).

Op basis van de principes van het Ruimtelijk Structuurplan voor Vlaanderen moet het ruimtelijk beleid ertoe bijdragen om de mobiliteit beter te kunnen beheersen (via een locatie- en vestigingsbeleid, inbreiding, wonen en werken rond de stations, een actief parkeerbeleid).

Om de automobilititeit te kunnen afremmen moeten alle milieuvriendelijke alternatieven op een gecoördineerde manier uitgebouwd worden : het langzaam verkeer voor voetgangers en fietsers, het gemeenschappelijk vervoer, het gecombineerd goederenvervoer en de binnenvaart.

Dit moet ondersteund worden door een dynamisch vervoers- en verkeersmanagement met stimulansen voor school- en bedrijfsvervoerplannen, carpooling, verkeersbeheersingssystemen (met verkeerssignalisering, toeritdosiering op autowegen, blokrijden) en een uitgebreid informatienetwerk voor alle gebruikers van het openbaar vervoer.

Het stads- en streekvervoer zal selectief uitgebreid en versterkt worden. Met verschillende regionale steden zullen overeenkomsten afgesloten worden met de Vlaamse Gemeenschap, de Lijn en de NMBS om het stads- en voorstadsvervoer beter uit te bouwen.

Ook de spoorinvesteringen en het treinaanbod moeten zo goed mogelijk afgestemd worden op de doelstellingen van het Vlaams mobiliteitsbeleid. Daarom moeten de Gewesten betrokken worden bij het overleg over de investeringsprogramma's van de NMBS en kunnen ze ook aansturen op regionale beheersovereenkomsten met de NMBS. Dat vergt op zijn minst een doorzichtige beheersboekhouding, zodat alle kosten en baten op een objectieve manier gekend zijn.

Het gebruik van de bestaande wegeninfrastructuur moet geoptimaliseerd worden door de kwaliteit van het wegennet te verbeteren, de verschillende categorieën van wegen duidelijk van elkaar te onderscheiden en de verkeersbeheersingssystemen systematisch uit te breiden.

Het reeds ingezette programma voor de aanleg van fietspaden moet verruimd worden (met meer vrijliggende fietspaden, fietsluizen, fietsenstallingen, enz.)

Door een systematische aanpak van de zwarte (kruis)punten, de herinrichting van de doortochten en de uitbreiding van de zone 30, moeten vooral de zwakke weggebruikers beter aan hun trekken komen.

4.4. VERKEERSVEILIGHEID EN OVERSTROMINGSBEHEERSING.

Een effectief beleid inzake verkeersveiligheid veronderstelt een grotere Vlaamse impact op een afstemming van infrastructuur, reglementering en daadwerkelijke handhaving. De instrumenten van de federale overheid moeten zich inpassen in de eindverantwoordelijkheid die bij de betrokken Vlaamse minister ligt. Alleen door deze integrale aanpak kan tegen het einde van deze legislatuur het aantal verkeersongevallen drastisch worden gereduceerd.

De Vlaamse regering zal de nodige maatregelen blijven nemen om een primaire veiligheid tegen overstromingen, binnen een aanvaardbare termijn te realiseren en zal haar programma ter bescherming van de burgers tegen wateroverlast intensifiren. Hierbij zal worden uitgegaan van de realisatie van eenzelfde veiligheid voor gans Vlaanderen. In het kader van dit preventief beleid zullen maatregelen genomen worden om de waterafvoersnelheid en het waterafvoervolume te beperken vanaf de bron tot aan de hoofdrivieren door een geïntegreerde aanpak voor de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen.

De Vlaamse regering zal consequent het „Urgentieprogramma voor Waterbeheersing in Vlaanderen” uitvoeren, zodanig dat dit programma tegen het jaar 2002 volledig is gerealiseerd.

5. DE KWALITEIT VAN HET LEVEN EN DE SAMENLEVING

5.1. HET GEZIN ALS HOEKSTEEN

De Vlaamse samenleving moet een creatieve en solidaire samenleving blijven. De basiscel waarbinnen ieder individu zich geborgen moet voelen en kansen moet krijgen voor zelfontplooiing, is het gezin in al zijn vormen. Zowel het algemeen beleid als specifieke initiatieven moeten erop gericht zijn het gezin te ondersteunen, omdat het de eerste plaats is waar solidariteit op een natuurlijke manier wordt beleefd.

5.2. HUISVESTING EN WOONBELEID

5.2.1. Huisvesting

Sociale huisvestingsmaatschappijen en OCMW's moeten een behoorlijke woongelegenheid aanbieden aan woningzoekenden, bij voorrang aan arme gezinnen. Ook de gemeenten kunnen hierbij een rol spelen. Enkele krachtige, nieuwe maatregelen zullen deze prioriteit verder invullen. Er zal een beleid gevoerd worden gericht op de dynamisering van de lokale sociale huisvestingsmaatschappijen.

Er zal een programma opgezet worden voor vernieuwbouw en wijkrenovatie in de stads- en dorpskernen, waarbij kleinschaligheid voorop staat. Dit programma houdt de renovatie in van sociale woningen, zowel van eigen patrimonium als verworven woningen. Daarbij zullen de middelen die beheerd worden door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM), maximaal gemobiliseerd en geoptimaliseerd worden via geëigende financieringstechnieken.

Er zullen kordate maatregelen tegen leegstand en verkrotting getroffen worden. De strijd tegen de sociale verdringing, de verkrotting en de leegstand, die vanuit het gewestelijk niveau moet gecoördineerd worden, zal de nodige financiële middelen moeten aanbrengen om het wonen, het werken, de recreatie en dienstverlening te stimuleren en op mekaar af te stemmen. Een deel van deze middelen moet toegewezen worden aan de sociale huisvesting met het oog op de kwaliteitsverbetering van het woningpatrimonium.

Om de huursector te ontlasten en de inbreiding te bevorderen moet de individuele verwerving van kleinere woningen bevorderd worden. Het bewoonbaar maken van ruimtes boven winkels en handelspanden moet aangemoedigd worden.

De netheid en verfraaiing van onze steden moet opnieuw vooraan staan, dit ook door het respect voor de leefomgeving en voor patrimoniea te stimuleren.

Extra-impulsen op welbepaalde domeinen zijn nodig om een zichtbaar effect uit te lokken. Essentieel is dat er op een gebundelde wijze gewerkt wordt, en dat diverse projecten en initiatieven gecoördineerd worden.

5.2.2. EEN NIEUWE WOONCODE ALS INSTRUMENT VOOR EEN NIEUW WOONBELEID

Het beleid van objectieve toewijzing en de controle hierop moeten worden voortgezet en zo nodig versterkt.

De sociale huisvestingsmaatschappijen hebben een belangrijke sociale taak in het begeleiden van mensen met woonproblemen. Hiertoe kunnen ze samenwerken met OCMW's en gemeentelijke huisvestingsdiensten. Voor nieuw te bouwen of te renoveren woningen moet de sociale huisvestingssector meer aandacht hebben voor *aanpasbaar bouwen*.

Een belangrijke opdracht voor het huisvestingsbeleid bestaat uit het verbeteren van de woningssituatie op de private huurmarkt. Hiervoor is een taak weggelegd voor de huurdersbonden en de sociale verhuurkantoren, waarvan de werking moet geëvalueerd worden.

Om de woonproblematiek beter te kennen en wijzigingen in de woonsituatie snel in te schatten is er meer systematisch wetenschappelijk onderzoek nodig. Hierbij zullen de VHM, de sociale huisvestingsmaatschappijen en de administratie huisvesting betrokken worden. Daarbij moet rekening gehouden worden met de regionale verscheidenheid.

Er zullen maatregelen genomen worden om de kwaliteit van het management van de lokale sociale huisvestingsmaatschappijen te bevorderen en te ondersteunen.

Er moet een nieuwe Vlaamse Wooncode tot stand komen die minstens rekening houdt met de volgende aspecten :

- de vereenvoudiging van de reglementering vooral op het vlak van de harmonisering en de verkorting van de procedure ;
- het kaderen in het ruimtelijk beleid, rekening houdend met de regionale verscheidenheid en de reële woonbehoeften ;
 - een evenwichtige behandeling van de huur- en de eigendomssector ;
 - de uniformisering van de leningsvoorwaarden ;
 - de gezinsvriendelijkheid ;
- de verbetering van de kwaliteit van de Vlaamse woningen, inzonderheid de private huurwoningen : hiertoe zal gefaseerd een gemeentelijke woonvergunning ingevoerd worden ;
- de herstructurering van de Vlaamse Hoge Raad voor de Huisvesting ;
- grotere kwaliteitsvoorwaarden voor specifieke woonvormen zoals logementshuizen, kamerbewoning en studentenverblijven.

5.3. ONDERWIJS BLIJFT EERSTE ZORG

Onderwijs blijft een essentiële pijler van het Vlaamse beleid. Het blijft immers onze eerste zorg éénieder, ongeacht sociale of etnische herkomst, op gelijke wijze een sociale en diepe persoonlijkheidsvorming, een werkelijkheids- en wereldgeoorinteerde algemene vorming en een brede beroepsgerichte opleiding met het oog op integratie in het beroepsleven te garanderen.

De drie belangrijkste hoofdlijnen van het Vlaamse onderwijsbeleid zijn :

- vrijheid van onderwijs - zowel naar keuze als naar inrichting - die zich vertaalt in een vergelijkbare autonomie en verantwoordelijkheid met bijhorende middelen voor alle scholen ;
- het garanderen van een kwalitatief hoogstaand onderwijs voor éénieder ;
- het „samen school maken", waarbij scholen mee gedragen worden door leraren, ouders, leerlingen en de lokale gemeenschap in samenspel met of in de inrichtende machten.

5.3.1. Meer autonomie en verantwoordelijkheid

De Vlaamse regering zal de in het hoger onderwijs reeds ingeslagen weg naar meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de onderwijsinstellingen verderzetten naar de andere onderwijsniveaus toe.

Zulk een overheidsbeleid gericht op meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de scholen, moet verder leiden tot een vereenvoudiging en modernisering van de regelgeving. Er zal derhalve werk gemaakt worden van een basisdecreet voor het secundair onderwijs en één voor het basisonderwijs.

De conclusies en aanbevelingen in het doorlichtingsrapport met betrekking tot het Gemeenschapsonderwijs zullen worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering zal de Vlaamse Raad uitnodigen de decretale basis te leggen voor de bijsturing van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs (ARGO) in functie van het verder realiseren van de oorspronkelijke doelstellingen (decentraliseren-democratiseren-responsabiliseren).

De financiering van het secundair onderwijs zal samenwerkingsverbanden en fusies tussen scholen bevorderen inzake organisatie en beheer. Dit om een behoeftendekkend, complementair en polyvalent aanbod van voldoende studierichtingen tot stand te brengen zodat leerlingen beter kunnen worden georiënteerd. Binnen deze samenwerkingsverbanden zal tevens een meer autonoom personeelsbeleid mogelijk zijn.

Aan de samenwerkingsverbanden of (gefuseerde) scholen zal een globale enveloppe worden toegekend. Vertrekkend van de huidige financiering zal deze geleidelijk evolueren naar een financiering evenredig met het aantal leerlingen. De overheid zal een geëigend controlemechanisme uitwerken voor basis- en secundair onderwijs. Er zullen evenwel correcties voorzien worden om de vrije keuze, ingevuld op basis van de indeling van het onderwijslandschap in subregio's waarbij rekening wordt gehouden met de sociologische realiteiten, te garanderen. Alsook om scholen te ondersteunen die extra inspanningen leveren voor kansarme leerlingen.

De verbintenissen die de overheid, de inrichtende machten en de sociaal-economische partners in het kader van de Staten-Generaal technisch secundair onderwijs/beroepssecundair onderwijs (TSO/BSO) hebben aangegaan, moeten worden uitgevoerd.

Naar het basisonderwijs toe zal een decreet de regels opnemen die eigen zijn aan het gewoon en buitengewoon basisonderwijs. De noodzakelijke werkmiddelen en de administratieve ondersteuning zullen in een enveloppe aan de basisscholen worden toegekend. Op de werkmiddelen zullen correcte indexeringsmechanismen worden toegepast en de niet-objectiveerbare verschillen inzake werkingstoelagen en administratieve omkadering, die nu bestaan tussen scholen zullen geleidelijk worden afgebouwd.

Een vernieuwd evaluatiesysteem zal worden uitgewerkt om op basis van een functiebeschrijving mogelijkheden te bieden bekwame en geëngageerde leraren beter te waarderen. Het uitwerken van een nieuwe, voor alle personeelsleden gelijke rechtspositieregeling moet dit mogelijk maken.

De decreten op de hogescholen zullen worden uitgevoerd. Vanaf 1998 zal het volledig aanbod worden doorgelicht en geëvalueerd. Er zal een extra krediet worden uitgetrokken voor hogeschoolcampussen. Bij de goedkeuring van alle dossiers zal rekening gehouden worden met de rationele uitbouw van het aanbod.

Om op internationaal en Europees niveau competitief te blijven, moet de versnippering van het Vlaamse universitaire landschap, zowel op het vlak van opleidingen als van

instellingen worden tegengegaan via overleg en nauwe samenwerking; zwaartepuntvorming inzake onderwijs en onderzoek zal worden aangemoedigd. Internationale samenwerking zal worden gestimuleerd.

De universiteiten dienen de drie dimensies van hun decretale opdracht, namelijk onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening, in een evenwichtige wisselwerking verder waar te maken en excellentie op de drie vlakken na te streven. Wat de dienstverlening aan de gemeenschap betreft, dient zich de universitaire permanente vorming als nieuwe uitdaging aan, die door de universiteiten in onderling overleg en binnen de bestaande financiering zal moeten worden opgenomen.

De Vlaamse regering zal met alle betrokkenen, zowel het secundair als het hoger onderwijs, een ruim debat en overleg opzetten over de overgang secundair naar hoger onderwijs om aldus te komen tot meer verantwoorde studiekeuzes na het secundair onderwijs. De universiteiten dienen hun inspanningen verder te zetten om de slaagkansen van eerstejaarsstudenten te optimaliseren.

In functie van een coördinatie van het aanbod in de volwasseneneducatie en om op een passende wijze te kunnen inspelen op de vraag van de maatschappij naar permanente vorming, moet het volwassenenonderwijs dringend een eigen, soepele en moderne regeling krijgen. In dit decreet moet de eigenheid van het volwassenonderwijs worden benadrukt, met name het diplomagericht karakter.

Tevens moet deze regeling ruimte bieden aan de instellingen om per subregio een rationeel aanbod aan volwassenenonderwijs uit te bouwen dat inspelt op de regionale behoeften. Dit aanbod zal mee ingevuld worden door de sociale partners die in deze als bevoorrechte gesprekspartner optreden.

Vijf jaar na de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs dringt zich een evaluatie op. Gelijktijdig met de rest van het onderwijs zal ook het deeltijds kunstonderwijs moeten worden hervormd in functie van meer autonomie, meer verantwoordelijkheid van de inrichters, meer kwaliteitsbewaking en medezeggenschap. De complementariteit van dit onderwijs - ondermeer in het licht van de eindtermen voor het basisonderwijs - moet worden onderstreept.

5.3.2. Het garanderen van kwalitatief hoogstaand onderwijs

Kwaliteitsvol onderwijs staat of valt met de kwaliteit van leraren en directie. Aansluitend bij het recente reeds geleverde beleidsvoorbereidende werk dringt een grondige en ingrijpende hervorming van de lerarenopleiding zich op, zowel op het niveau van de hogescholen als van de universiteiten. Belangrijkste accenten in deze hervorming zijn een diepgaande hervorming van de initiële opleiding binnen de huidige studieduur, een begeleide ingroei in de loopbaan door mentoren en een navorming die inspelt op de vragen van de scholen. Aan de scholen zullen hiervoor geleidelijk de nodige middelen worden toebedeeld.

Elke school of instelling is de eerste verantwoordelijke voor de kwaliteit van haar onderwijs. Ze ontwikkelt daartoe een eigen beleid en evalueert dit. De overheid bewaakt deze kwaliteitszorg voor het leerplichtonderwijs op basis van eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Deze dienen, voor wat het secundair onderwijs betreft, verder, in breed overleg, opgesteld te worden. De implementatie van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen zal moeten worden ondersteund. De eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de leerplannen moeten voldoende ruimte laten voor de creativiteit van scholen en leraren(teams).

De opvolging van doorlichtingen en visitaties zal beter worden verzorgd. Hierbij zullen alle aspecten van de opdracht van scholen en instellingen worden belicht.

In het kader van de evolutie naar autonomere en verantwoordelijkere scholen, is het noodzakelijk de prioriteiten van de PMS-centra vast te leggen. Enkele accenten zijn:

- na de school, die de verantwoordelijkheid heeft over de eerstelijnszorg, moet de rol van de PMS-Centra in functie van tweedelijnszorg worden ingevuld en is er nood aan taakafbakening ten aanzien van en samenwerking met het welzijnswerk en het schoolopbouwwerk;

- integratie van het medisch school toezicht in de PMS-Centra voor de gesubsidieerde sector;

— garanties inbouwen voor een meer onafhankelijke en meer objectieve oriëntering van leerlingen.

Ouders en leerlingen moeten blijvend overtuigd worden van de troeven van het technisch en beroepsonderwijs. Om het „watervalfenomeen” in het secundair onderwijs tegen te gaan, moeten zij aangespoord worden tijdig voor het TSO of BSO te kiezen.

In de formule „deeltijds werken, deeltijds leren” moet de component „deeltijds werken” beter worden ingevuld.

Basisscholen zullen verder aangemoedigd worden om bijzondere zorg te besteden aan leerlingen met moeilijkheden en om het zittenblijven te verminderen. De criteria voor het toekennen van de extra middelen zullen worden verfijnd en er zal, mits tussentijdse evaluatie, meer continuïteit voor de scholen gegarandeerd worden.

In het belang van leerlingen met specifieke moeilijkheden, zullen scholen van het gewoon en het buitengewoon onderwijs worden aangemoedigd samen te werken om speciale deskundigheid te kunnen uitwisselen.

5.3.3. Samen school maken

Meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de scholen betekent dat scholen mee gedragen worden door leraren, ouders, leerlingen en de lokale gemeenschap. Het werken aan een nieuwe participatiecultuur moet het functioneren van de tot stand gebrachte inspraakstructuren verbeteren.

Vormingsprojecten van ouderverenigingen voor ouders en van inrichtende machten voor leden van hun bestuursorganen zullen extra worden ondersteund.

5.3.4. Specifieke aandachtspunten i.v.m. onderwijs

Om het huidige systeem van de studietoelagen sociaal nog correcter te maken, zullen zij automatisch worden geïndexeerd.

De overheidstussenkomst voor de interne leerlingen zal worden herdacht rekening houdend met de draagkracht van de ouders.

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel verdient bijzondere aandacht. Attractieve Vlaamse scholen die kwaliteitsonderwijs aanbieden zijn essentiële schakels in de strijd voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel. Samenwerking tussen deze scholen om deze aanwezigheid te consolideren zal worden gestimuleerd.

Het leerlingenvervoer zal rationeler worden uitgebouwd waarbij een maximale verantwoordelijkheid bij scholen of regionale samenwerkingsverbanden zal worden gelegd.

Dit vervoer zal ook als een sociaal voordeel worden gedefinieerd zodat dit vervoer niet langer als een instrument van concurrentievervalsing wordt gehanteerd. Een extra inspanning zal worden geleverd voor de scholenbouw in functie van objectief vastgestelde behoeften.

5.4. FUNDAMENTEEL ONDERZOEK BEPAALT MEE DE TOEKOMST

Omwille van het culturele, maatschappelijke en economische belang van wetenschappelijk onderzoek, wordt de inhaalbeweging van de voorbije jaren, onverminderd voortgezet. Samen met het bedrijfsleven zal de Vlaamse regering er naar streven om jaarlijks 2 % van het bruto regionaal produkt in onderzoek en ontwikkeling te investeren, waarbij ook de overheid haar deel van de inspanningen zal leveren.

De financieringskanalen voor fundamenteel niet-georiënteerd onderzoek blijven het NFWO (projecten en mandaten), het IWT (doctoraatsbeurzen) en de Bijzondere Universitaire Onderzoeksfondsen. Elk van deze pijlers zal versterkt worden. Er zal een systeem van mobiliteitsmandaten worden ontwikkeld. Deze moeten toelaten om gedurende beperkte tijd onderzoek te verrichten in een gastinstelling of -bedrijf, bij voorkeur in het buitenland. Met bijzondere aandacht zal ook het onderzoek in de humane wetenschappen worden aangemoedigd.

Samenwerking en interdisciplinaire netwerkvorming tussen de verschillende actoren van het wetenschaps- en technologiebeleid (overheid, onderzoeksinstituten, bedrijven, onderzoekers, ...) zullen gestimuleerd worden, met aandacht voor de verdere ontwikkeling van kwaliteitsindicatoren per discipline en mechanismen voor verdere professionalisering van het onderzoek.

Door de overheid zal een betrouwbaar systeem van O&O indicatoren worden uitgewerkt. De minister voor wetenschaps- en technologiebeleid zal met de nodige aandacht de kwaliteitsbewaking van de Vlaamse wetenschappelijke instellingen opvolgen met oog voor relevante performantie-indicatoren en de invulling van de beheerovereenkomsten.

Wat betreft wetenschapscommunicatie en -vulgarisatie zullen verschillende acties worden opgezet, die uiteindelijk culminereren in een tweejaarlijkse wetenschapsweek.

Bij het concipiëren en uitwerken van het wetenschaps- en technologiebeleid moet ook de samenwerking tussen maatschappelijke behoeften en technologische ontwikkelingen aan bod komen. Hiertoe moeten gepaste flankerende beleidsmaatregelen genomen worden die er toe bijdragen om een democratische en inhoudelijk breder onderbouwde besluitvorming over belangrijke technologische ontwikkelingen mogelijk te maken. In dit kader zal het technologisch aspectenonderzoek grondig geëvalueerd worden.

De budgettaire implementatie van de inhaalbeweging voor wetenschappelijk onderzoek zal gebeuren door een opwaardering van de universiteitsbudgetten en een verdere rationalisatie van de begroting economie.

5.5. EEN WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSBELEID DAT KIEST VOOR ZORG OP MAAT

In een samenleving waarin steeds meer flexibiliteit van eenieder gevraagd wordt, moet erover gewaakt worden dat geen nieuwe vormen van sociale uitsluiting en discriminatie tot stand komen tussen jongeren en ouderen, tussen mannen en vrouwen, tussen actieve en hulpbehoevende ouderen, tussen gezonde en zieke mensen en tussen gezinnen, hoe die ook zijn samengesteld.

De integratie van elke persoon in het maatschappelijk leven blijft prioritair. Iedereen moet kansen krijgen om zijn leven kwaliteitsvol en zoveel mogelijk geïntegreerd in de samenleving in te richten.

Om op een verantwoorde manier te kunnen omgaan met de spanning tussen de groeiende vraag om zorg en bijstand enerzijds en de begrensde financiële middelen anderzijds, kiest de overheid voor enkele belangrijke uitgangspunten die de beleidsprioriteiten zullen helpen bepalen.

5.5.1. Fundamentele uitgangspunten

1. Een beleid dat in alle domeinen aandacht heeft voor het welzijn sluit aan bij het principe dat voorkomen beter is dan genezen. Preventie is dan ook de eerste opdracht van het Welzijns- en Gezondheidsbeleid. Terwijl de gezondheidspreventie stilaan vorm krijgt, moeten voortaan ook vormen van welzijnspreventie ontwikkeld worden die gericht zijn op gelijke kansen en het wegwerken van achterstellings- en uitsluitingsmechanismen.

Er zal een Centrale Welzijnsraad worden opgericht met ad hoc-werkgroepen waarin de welzijnsaspecten van alle beleidsdomeinen aan bod kunnen komen. Bovendien zullen de nodige maatregelen worden uitgewerkt die de draagkracht van de mensen en gezinnen ondersteunen en versterken. Gezinsondersteunende acties, de versterking van de relationele bekwaamheid en een beleid gericht op duurzame samenlevingsvormen en maatschappelijke solidariteit zijn hiervan een logisch gevolg. Ook het vrijwilligerswerk binnen en buiten instellingen zal in dit verband verder worden aangemoedigd.

2. Wie eenmaal een beroep doet op het Vlaamse welzijns- en gezondheidsaanbod kan rekenen op een kwaliteitsvolle zorg en bijstand.

In het algemeen moet meer werk gemaakt worden van een grotere efficiëntie en klantgerichtheid in de welzijns- en gezondheidszorg. De Vlaamse regering zal zorgen voor een gelijke toegang tot de voorzieningen voor allen. Dit veronderstelt ook specifieke initiatieven naar kansarmen, daklozen en migranten toe, onder meer inzake patiënten en cliën-

tenbemiddeling. De informatie van patiënten en zorgbehoevenden is daarin een essentieel element.

Via overleg moeten de principes worden vastgelegd betreffende de positie van cliënt en patiënt. Evenzeer moeten de procedures en structuren voor kwaliteitsondersteuning worden bepaald.

3. Met het oog op het bereiken van een grotere kwaliteitszorg wil de Vlaamse overheid de initiatiefnemers in de welzijns- en gezondheidssector verder responsabiliseren. De regering zal voorstellen uitwerken om deze doelstellingen te realiseren via eenvoudige subsidieregels en budgetfinanciering die aangepast is aan de diverse soorten van voorzieningen. Deze principes zullen uitgebouwd worden op basis van doelmatigheidsanalyses in de diverse welzijnssectoren.

4. Het welzijns- en gezondheidsbeleid opteert voor zorg op maat, wat inhoudt dat men vertrekt van een zo groot mogelijke zelfredzaamheid van het individu.

In de structurering van het welzijns- en gezondheidsaanbod herkent men drie domeinen : vlot toegankelijke algemene welzijnsdiensten, ambulante en semi-ambulante voorzieningen voor specifieke doelgroepen of problematieken en residentiële voorzieningen.

Enerzijds moet tussen de drie domeinen een naadloze overgang gegarandeerd worden om te vermijden dat sommige groepen nergens aan bod komen omwille van de grijze zones die ontstaan zijn vanuit een te strikt doelgroepenbeleid. Anderzijds moeten de residentiële voorzieningen voorbehouden blijven voor de mensen die ze echt nodig hebben.

Om tot een selectiever gebruik te komen van de intensieve bedden in de bestaande residentiële voorzieningen wordt de uitbouw van ambulante en semi-ambulante opvangvormen versneld via goed op elkaar afgestemde reconversie-stimuli voor residentiële voorzieningen. Het volume van de werkgelegenheid moet daarbij behouden worden. De bedoeling is te komen tot een ruimer, meer gedifferentieerd en geografisch beter gespreid aanbod, waarop selectiever kan worden ingespeeld. Het gebruik van deze ambulante en semi-ambulante voorzieningen zal aangemoedigd worden.

Zorgbemiddeling en tijdelijke zorgontlasting moeten de thuiszorg ondersteunen. Enkel daar waar nodig moeten gezinsvervangende initiatieven gecreëerd worden. Tevens moet nagegaan worden hoe vrijwilligers en vervangende sociale netwerken vereenzaming kunnen tegengaan.

5. Om deze prioriteiten te realiseren is overleg onontbeerlijk. Daarom zal worden gekozen voor overlegplatforms zonder dat er aan de autonomie van diegene die over de beslissingsmacht beschikt, wordt geraakt. Ook zullen de verantwoordelijke ministers niet in het minst vanuit hun preventieopdracht het overleg activeren tussen de verschillende lokale, regionale en provinciale en federale overheden.

6. De uitbouw van een kwaliteitsvol welzijns- en gezondheidsaanbod vergt een grotere wetenschappelijke ondersteuning, waarbij alle facetten aan bod moeten komen.

5.5.2. Specifieke maatregelen

Naast deze belangrijke algemene uitgangspunten die van toepassing zijn op alle beleidssectoren in de welzijns- en gezondheidssector is het noodzakelijk dat de Vlaamse regering ook specifieke maatregelen neemt.

1. De Vlaamse regering zal de aanbevelingen van het „Algemeen Verslag over de Armoede” van de Koning Boudewijnstichting in concrete maatregelen vertalen.

Op de eerste plaats zal de vertegenwoordiging van de armen worden geregeld. De Vlaamse regering opteert voor een inclusief armoedebeleid met maatregelen in alle beleidsdomeinen die de armoede en achterstelling moeten helpen opheffen. Daarnaast zal de hulpverlening van kansarmen, zowel autochtonen als allochtonen vertrekken vanuit de versterking van de lokale gemeenschappen, met alle respect voor de gezinssituatie.

De aanwezige buurtcentra, werkingen met kansarme jeugd, lokale integratiecentra, het maatschappelijk opbouwwerk, de dienstencentra en de wijkcentra zullen moeten samenwerken en evolueren naar een integrale laagdrempelige lokale basisvoorziening in partnerschap met het OCMW. Op het subregionale vlak kunnen ze aansluiten bij het algemene welzijnswerk en voor meer specifieke hulp beroep doen op categoriale voorzieningen.

In het kader van het armoedebeleid zal de inschakeling van ervaringsdeskundigen in welzijnsvoorzieningen verder worden uitgebouwd. Verder zullen ook initiatieven worden voorbereid inzake schuldbemiddeling en budgetbegeleiding.

2. De effecten van beleidsbeslissingen op gezinsvorming en -ondersteuning moeten systematisch worden onderzocht. Verder zal het beleid tot verhoging van de capaciteit van de kinderopvang zowel in kinderkribben als bij onthaalouders worden verdergezet in functie van de evoluerende behoeften. Specifieke voorzieningen moeten zich richten tot integrale gezinszorg, het voorkomen van plaatsingen en reïntegratie in het natuurlijke gezinsmilieu.

De Vlaamse regering zal verder een reglementair kader scheppen voor de organisatie van de buitenschoolse kinderopvang die kwaliteit moet bieden en moet uitgaan van de behoeften van de lokale gemeenschap.

Om daarvoor de middelen van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen efficiënt te kunnen aanwenden, zullen met de federale overheid en de sociale partners akkoorden worden onderhandeld en afgesloten.

3. Het uitgangspunt van het ouderenbeleid is de resolutie van de Vlaamse Raad van 23 maart 1995 waarin de prioriteiten van het ouderenbeleid worden uiteengezet: participatie en integratie en een betaalbare zorgverstrekking die de levenskwaliteit nastreeft.

Op basis van de reële (zorg)behoeften van voornamelijk hoogbejaarden en dementerende zorgbehoevende ouderen zullen de ouderenvoorzieningen op een regionaal evenwichtige manier worden uitgebouwd.

Zoals overlegd met de federale overheid, zal de nieuwe afbouw van ziekenhuisbedden, aangewend worden voor het omzetten van bestaande rusthuisbedden voor zorgbehoevenden in rust- en verzorgingsbedden in rusthuizen.

Er is een profilering noodzakelijk van de verschillende voorzieningen voor ouderen rekening houdend met de zwaarte van de hulpvraag : ambulante en semi-ambulante voorzieningen, service-flats, rusthuizen en rust- en verzorgingstehuizen. Voor de investeringen in de service-flats en andere residentiële voorzieningen zullen de nieuwe financieringstechnieken die nu gebruikt worden voor de service-flats worden geëvalueerd en geoptimaliseerd.

4. In de Bijzondere Jeugdzorg zullen de recente hervormingen die op het terrein leiden tot grotere beheersvormen en kleinschalige begeleidingsvoorzieningen geëvalueerd worden.

Verder zal de Vlaamse regering oog hebben voor de opdrachten van de comités voor bijzondere jeugdzorg. De comités zullen moeten evolueren naar het statuut van zorgdispatching i.p.v. hulpverlening. Ook de preventieopdracht zal worden geïntegreerd in een algemeen preventiebeleid.

De Vlaamse regering zal ook een oplossing uitwerken voor het probleem van de sociale diensten bij de Jeugdrechtbanken in het kader van de recente wetwijzigingen.

5. In het gehandicaptenbeleid zal er nadruk gelegd worden op projecten waarbij personen met een handicap maximaal en autonoom kunnen leven. Een beperkt uitbreidingsprogramma van projecten voor zelfstandigen wonen (Activiteiten Dagelijks Leven, ADL-clusters) zal worden gerealiseerd in een samenwerking met het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

Met het oog op de toekomst zullen de zorg- en opvangmogelijkheden voor volwassen en ouderwordende personen met een handicap worden onderzocht.

6. Wie thuis wil worden verzorgd, moet, binnen de perken van de mogelijkheden, kunnen ondersteund worden door een goede mantelzorg en thuiszorg. De nadruk op de thuiszorg maakt een, herziening van de ziekenhuiszorg noodzakelijk, vooral om meer armslag te creëren voor semi-ambulante en ambulante zorgen en de eerstelijnszorg te versterken.

Onze zorg kan niet alleen uitgaan naar de kwaliteit van het leven, maar dient zich ook te richten op de kwaliteit van het sterven. Leven en sterven zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten voor ieder in menswaardige omstandigheden kunnen plaatsvinden. Stervensbegeleiding en palliatieve zorg zullen ondersteund worden en dit zowel in de thuissituatie als in de gezinsvervangende situatie.

In het kader van de wijziging van de OCMW-wet zullen de regels inzake het beheer, de beslissingsprocedures en de administratieve voogdij van de openbare ziekenhuizen dermate worden gewijzigd dat zij, vergelijkbaar met de private ziekenhuizen en met behoud van het openbaar karakter van hun dienstverlening, op een dynamische en doelmatige wijze een kwalitatieve gezondheidszorg kunnen aanbieden.

De Vlaamse regering zal de preventie en sensibilisering van specifieke welzijns- en gezondheidsproblemen (roken, drugs, aids, kanker, milieupollutie, ...) integreren in de algemene preventie. Specifieke problemen of bevolkingsgroepen vereisen echter ook een specifieke preventie : ondermeer zal inzake aids verdergebouwd worden op de ingeslagen weg, wordt inzake drugs het principe van de risicobeperking ten aanzien van de individuele gebruiker onderschreven en zal verder geïnvesteerd worden in het kankeropsporingsbeleid.

Er is nood aan gecoördineerd onderzoek rond de relatie milieuvervuiling en gezondheid. Op basis van dit wetenschappelijk onderzoek moeten op de verschillende terreinen de nodige beleidsinitiatieven genomen worden.

7. Het inpassingsbeleid voor migranten, met rechten en plichten, zal worden verdergezet. De Vlaamse regering en het Vlaams parlement wensen, op basis van hun bevoegdheid, daar hun eigen bijdrage toe te leveren.

In die zin kunnen initiatieven en organisaties die werken aan de aanpassing van vreemdelingen aan de gewoonten en cultuur van Vlaanderen worden aangemoedigd. De Vlaamse regering zal speciaal aandacht hebben voor de specifieke noden van armere groepen migranten en voor de positie van migrantenvrouwen en -meisjes op de arbeidsmarkt en in het onderwijs. Ze zal via het huisvestingsbeleid de ghetto-vorming trachten tegen te gaan.

8. De evolutie van de zorgvraag biedt bovendien tal van werkgelegenheidsperspectieven voor hoger en lager geschoolden.

De werkgelegenheidsgroei in de welzijnssector vereist bovendien de omzetting van de nepstatuten in reguliere tewerkstelling. Verder zullen voorstellen worden uitgewerkt om d.m.v. herverdeling van arbeid en verlaging van sociale lasten nieuwe jobs te creëren

5.6. ACTIEVE SENIOREN VERRIJKEN ONZE SAMENLEVING

De actieve senioren worden een steeds belangrijker deel van onze gemeenschap. Zij zijn een verrijking voor onze samenleving dankzij hun levens- en professionele ervaringen. Slechts de jongste jaren groeide het besef dat de maatschappelijke infrastructuur voor hen nog minimaal is uitgebouwd. Er moeten dan ook nieuwe initiatieven genomen worden opdat de senioren blijvend hun verantwoordelijkheid zouden kunnen opnemen in de diverse sectoren van onze samenleving. Daarvoor moeten dialoog- en overlegstructuren met hen worden uitgewerkt.

5.7. CULTUUR, GEEN OVERBODIGE LUXE

Een van de grootste uitdagingen bij de verdere ontwikkeling van Vlaanderen is de bevordering van het belang en de waarde van cultuur. Een gemeenschap die geen plaats inruimt voor culturele waarden ondergraaft zichzelf. Cultuur is nooit een overbodige luxe. Het gaat immers om essentiële menselijke en maatschappelijke waarden. Persoonlijke creativiteit, artistieke ontplooiing, maatschappelijke vorming en een intens gemeenschapsleven brengen ons in contact met anderen, met verschillende opvattingen en visies, openen een venster op de wereld.

De commercialisering van de cultuur en de afbrokkeling van cultureel gezag leiden tot een verschromping van culturele smaken en tot een verlamming van het oordeelsvermogen. De overheid, het onderwijs, de media en het verenigingsleven moeten hier onafgebroken tegen ingaan.

Een cultuur heeft vele gezichten. Dat geldt zeker voor Vlaanderen dat van oudsher een kruispunt is waar verschillende culturen elkaar ontmoeten en elkaar wederzijds beïnvloeden. De openheid van de Vlaamse cultuur is ook haar rijkdom, in haar verscheidenheid schuilt haar unieke karakter.

Het beleid t.o.v. de kunsten dient gestoeld op kwaliteit en op maatschappelijke relevantie.

Kernwoorden van een actueel cultuurbeleid zijn dan ook openheid en evenwicht, participatie, een creatief en financieel impulsenbeleid, een wetenschappelijk ondersteund cultuurdebat en een cultuurbeleid dat wordt onderkend in andere bevoegdheden, o.m. in sociale zaken, huisvesting en stadskernelnovatie, en in onderwijs.

Ook het wegwerken van de kwalijk politiserende gevolgen van het cultuurpact, zoals gesteld in de recente resolutie van de Vlaamse Raad, moet bijdragen tot een kwaliteitsvol en actueel beleid.

Identiteit en culturele verscheidenheid zijn de twee kanten van eenzelfde medaille die een gemeenschap tot een open, verdraagzame én hechte gemeenschap maakt. In Vlaanderen is dus geen plaats voor welke vorm ook van racisme en onverdraagzaamheid.

De overheid hoeft zich niet in te laten met de organisatie van de activiteiten die door het vrij initiatief al op geschikte wijze werden uitgebouwd. Haar rol bestaat er enerzijds in een aangepast kader voor dat vrij initiatief tot stand te brengen, en anderzijds een stimulerend en aanvullend beleid te voeren inzake infrastructuur, minder populair aanbod en vernieuwende cultuuruitingen.

Er is ruimte voor meer decentralisatie en subsidiariteit en een grotere verantwoordelijkheid vanwege lokale besturen, bijvoorbeeld bibliotheek, culturele- en sportcentra, mits kwalitatief toezicht en coördinatie op niveau van de Vlaamse Gemeenschap.

De vernieuwing die recentelijk werd doorgevoerd in de sector van het volkontwikkelingswerk moet de komende jaren alle kansen krijgen. Ook de regelgeving rond het landelijke jeugdwerk moet worden geactualiseerd.

Specifiek op het terrein van de kunsten dient werk gemaakt van de uitvoering van het podiumdecreet, van een stimulansenbeleid voor jonge scheppende kunstenaars (waaronder zeker de beeldende kunstenaars en muzikanten), van een leenvergoeding voor auteurs en van een Fonds voor de Letteren, van een archief- en documentatiecentrum, van een Vlaams depot voor uitgaven, en tenslotte van een museumdecreet zodat het grote en belangrijke patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap in stand wordt gehouden.

Ook met de federale overheid moet de dialoog groeien. Het is immers op federaal niveau dat prangende dossiers als het statuut van de kunstenaar, de vaste boekenprijs, de terugvloeiing van inkomsten uit auteursrechten naar de sector of de verdeling van de winst van de Nationale Loterij een oplossing moeten vinden.

De aanmoediging van de vrije produktie van kunst in alle expressievormen moet worden versterkt. Prioritair daarbij is de leefbaarheid van het kunstenaarsberoep.

Ook qua begeleiding, informering en sensibilisering van kunstenaars, opdrachtgevers en publiek is een taak weggelegd voor de Vlaamse overheid.

De sociale onderbouw van de culturele sector dient erkend. De lastenverlaging moet ook nuttig worden aangewend voor de bevordering van de tewerkstelling in de socio-culturele sector.

Binnen het cultuurbeleid moet het stimuleren van een verscheiden en kwaliteitsvol aanbod hand in hand gaan met het bevorderen van de betrokkenheid van zoveel mogelijk mensen bij zoveel mogelijk uitingen van cultuur. Dialoog en afstemming van het beleid over de sectoren heen is in dit kader noodzakelijk.

De Vlaamse regering zal daarom binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een Centrum voor cultuurbeleid oprichten. Dit beleidsvoorbereidende Centrum moet een globale visie op hedendaagse cultuurbeleving formuleren en een brug slaan tussen de traditionele, maar vaak te kunstmatige opdeling tussen kunst en sociaal-cultureel werk.

Dit Centrum moet ook het wetenschappelijke onderzoek naar de sociale, maatschappelijke, artistieke en economische impact van cultuur en het cultuurbeleid stimuleren.

Het Centrum zal inhoudelijk gevoed worden door een op te richten Raad voor Cultuur die adviezen kan uitbrengen over het cultuurbeleid.

Het begrip monument dient ruim geïnterpreteerd : naast de verhoogde investering in historische gebouwen moet tevens de nadruk gelegd worden op het industriële en archeologisch patrimonium, op eigentijdse monumenten en op landschappen. Een

onderhouds- en voorkomingsbeleid moet voorop staan, omdat dit goedkoper is dan achteraf te restaureren.

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de zorg voor de moedertaal. Er is ondermeer nood aan sensibilisering via onderwijs, media, e.a. om een keurig taalgebruik te bevorderen. Waar mogelijk moet een en ander gebeuren via de structuren van de Nederlandse Taalunie.

Ter bevordering van een dynamisch engagement in de maatschappij en vanuit de zorg voor de gezondheid van de Vlaamse bevolking verdient de sportpromotie grote aandacht, vooral bij de jeugd.

Jongeren tot achttien jaar moeten vrij en ongebonden hun sport kunnen beoefenen bij de sportclub van hun keuze.

De sportbeoefening door allen dient passend ondersteund te worden, o.m. door depotisering en decentralisering van bevoegdheden en infrastructuur naar lokale overheden toe.

Ook dient werk gemaakt te worden van een gunstig klimaat voor topsport.

Hooliganisme en doping moeten bestreden worden.

Er dringen zich speciale initiatieven op om voor de natuurgebonden sporten te komen tot een gezond evenwicht tussen de wensen van de beoefenaars van deze sporten en het respect voor het leefmilieu.

5.8. EEN NIEUW PROFIEL VOOR DE OPENBARE OMROEP

De media zijn van essentieel belang voor de versterking van de democratische samenleving en voor de eigen culturele ontwikkeling en identiteit van Vlaanderen. Voor een kleine taal- en cultuurgemeenschap is het uiterst belangrijk dat de media, met hun sociale en economische dimensie, als cultuurinstrumenten bij uitstek worden verdedigd, zowel binnen Vlaanderen als in Europees verband. Dit hoeft niet te beletten dat Vlaamse en de Europese regelgeving gelijke tred houden.

Opdat de Vlaamse Gemeenschap zelf maximaal over haar mediabeleid zou kunnen beslissen, moeten de media in Vlaanderen verankerd zijn en moeten de inkomsten van de eigen media de tewerkstelling in de sector, de eigen producties en nieuwe ontwikkelingen ten goede komen.

Een grote toegankelijkheid van de media en een zo gelijk mogelijke toegang tot nieuwe multimediale toepassingen zijn noodzakelijk om te vermijden dat er een opsplitsing komt tussen informatierijke en informatiearme Vlamingen.

De Vlaamse regering zal de pluriformiteit van het medialandschap handhaven. Zij zal de initiatieven steunen die de journalistieke onafhankelijkheid van nieuwsredacties in de media versterken.

Om op de snelle media-ontwikkelingen in Vlaanderen te kunnen inspelen zal een instrumentarium inzake beleidsvoorbereiding, wetenschappelijk onderzoek, beleidsuitvoering en controle worden uitgebouwd. Daarbij hoort ook een permanente overleg- en informatiestructuur met de instanties die op federaal en Europees niveau bevoegd zijn voor media en telecommunicatie.

De openbare omroep zal onmiddellijk hervormd worden, op basis van de volgende krachtlijnen.

— Een nieuwe taakomschrijving waarbij de openbare omroep zich profileert als een kwaliteitszender naar een breed publiek. De sectoren waarin de BRTN zich moet profileren zijn : informatie (sport inbegrepen), eigen drama (met ook plaats voor het betere populaire genre), cultuur en amusement *van het betere soort*. In die sectoren moet de BRTN de ambitie hebben de beste te zijn, de onvervangbare.

— Maximale autonomie, via beheersovereenkomsten met de overheid, opdat de openbare omroep in staat zou worden gesteld, om met zes radionetten en twee complementaire, reclamevrije televisienetten zijn openbare dienstverlening te realiseren. Daartoe zullen criteria gehanteerd worden die gericht zijn op kwaliteit en niet uitsluitend op de commerciële norm van de kijkcijfers.

— Een doorzichtige structuur, waarbij onder meer de bevoegdheden van de Raad van Bestuur en van het dagelijks beheer duidelijk worden afgebakend zodat de personele en financiële mogelijkheden optimaal worden gebruikt. Daarbij moeten autonome produktiekernen op verschillende niveaus de werking van de openbare omroep responsabiliseren, dynamiseren en rationaliseren, zowel wat de programmering als wat het besteden van de middelen en het kwalitatief rendement van die kernen betreft. Een open en soepel personeelsbeleid en de invoering van een mandaatsysteem, onder meer op directieniveau, zijn eveneens een vereiste.

— Een gemengde financiering : indien de nodige compenserende financiële middelen kunnen worden gevonden moet worden gestart met de afbouw van de televisiesponsoring, met uitzondering van de sponsoring van evenementen.

De digitalisering vormt een grote uitdaging voor de concurrentiële positie van de openbare omroep. De zenderdifferentiëring is de succesrijke pijler van de openbare radio-omroep. Die opsplitsing in verschillende ketens met een duidelijk profiel blijft onontbeerlijk. Gelet op dit gediversifieerd aanbod is er geen behoefte aan commerciële radio-initiatieven op landelijk vlak.

De lokale radio's, die hun financiering hoofdzakelijk uit streekgebonden reclame putten, moeten ook op inhoudelijk vlak de openbare omroep blijven aanvullen. Hun problemen inzake zendvermogen zullen grondig worden onderzocht. Kwaliteitsbevorderende samenwerkingsverbanden binnen beperkte gebieden moeten mogelijk worden.

De Vlaamse regering zal streven naar een regeling om de vrije nieuwsgaring te waarborgen.

Het decreet op de regionale televisie moet worden geëvalueerd, ook in functie van de nieuwe ontwikkelingen in het medialandschap.

Een beperking of verruiming van het aanbod van de kabelmaatschappijen moet rekening houden met sociale, kwalitatieve en culturele argumenten. Een indeling van het aanbod in omroep pakketten moet een basispakket met een vast aantal zenders inhouden. Dit basispakket moet tegen een sociaal tarief worden aangeboden, om de toegang aan iedereen te kunnen waarborgen. Voor andere pakketten met commerciële buitenlandse zenders kan extra worden betaald. Kabelmaatschappijen kunnen zelf geen omroepactiviteit, in de breedste betekenis van dat begrip, ontwikkelen.

De Vlaamse regering zal blijven ijveren voor een pluriforme schrijvende pers.

De Vlaamse regering zal ook nagaan welke initiatieven kunnen genomen worden voor de ondersteuning van meer kwaliteit in de mediasector.

5.9. OORLOG EN REPRESSIE : SOCIALE GEVOLGEN WEGWERKEN

De nodige opvolging zal gegeven worden aan de aanbevelingen van de werkgroep van de Vlaamse Raad inzake het wegwerken van sociale gevolgen voor de oorlogsslachtoffers en de getroffen en van de repressie en epuratie.

Naschrift

Bij mijn bezoek aan Zuid-Afrika, eind 1994, kreeg ik het handschrift van Stijn Streuvels' Lente overhandigd. Het kon terugkeren naar Vlaanderen omdat „Vlaanderen nu een eigen huis had”.

Wij, Vlamingen, hebben lang op onze autonomie moeten wachten. Het voordeel van de lange weg die wij hebben afgelegd, is dat wij verder staan dan verhoopt en dat wij deze zonder geweld, in vrede en overleg hebben totstandgebracht.

Een geloofwaardige Vlaamse overheid die zich legitimeert door concrete resultaten voor de Vlaamse bevolking, is meer waard voor de verdere autonomie dan beate passiviteit omdat nog niet alles is bereikt. Historisch is de Vlaming altijd afstandelijk geweest naar de overheid toe (ze was meestal een vreemde overheid). De Vlaming zal ons, en terecht, beoordelen op onze resultaten en niet op onze beloften. Dit vormt de soliede basis om meer bevoegdheden op te vragen en Belgische inefficiënties weg te werken.

De eerste taak van de Vlaamse overheid is zonder twijfel goed te besturen binnen Vlaanderen, duidelijk aantonen dat de bevolking er beter van wordt.

De tweede taak is de Vlaamse belangen te bewaken binnen België en binnen Europa. Dat is nodig en dat zullen wij doen. Ons waarmaken nu om ons klaar te maken voor nieuwe uitdagingen morgen. Niet het gejammer over wat wij nog niet hebben, zal ons verder helpen, wel het gehamer op wat wij nu reeds beter kunnen doen.

In de jaren zeventig vreesde men voor een eng, gesloten, sectair Vlaanderen. De werkelijkheid is dat Vlaanderen ruim, open en pluralistisch is geworden. Alleen zó wensen wij het verder uit te bouwen.

Luc VAN DEN BRANDE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING

1. <i>EEN NIEUWE KANS VOOR VLAANDEREN</i>	10
2. <i>NOG KRACHTIGER AANWEZIG IN HET BUITENLAND</i>	10
3. <i>ONZE AUTONOMIE VERDIEPEN</i>	11
4. <i>DE ONDERSTEUNING VAN DE VLAMINGEN IN HET RANDGEBIED</i>	12
5. <i>BRUSSEL ONZE HOOFDSTAD</i>	13
6. <i>BUDGETTAIRE ORTHODOXIE</i>	14
7. <i>VIJF GROTE UITDAGINGEN</i>	14
7.1. <i>De kwaliteit van economie en werkgelegenheid</i>	15
7.2. <i>De kwaliteit van het Vlaamse bestuur</i>	15
7.3. <i>De kwaliteit van de stedelijke leefomgeving</i>	15
7.4. <i>De kwaliteit van het milieu</i>	15
7.5. <i>De kwaliteit van leven en samenleven</i>	15

PRIORITEITEN

1. KWALITEIT VAN ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

1.1. <i>ALLEEN DUURZAME ECONOMIE ZORGT VOOR DUURZAME WERKGELEGENHEID</i>	16
1.2. <i>KWALITATIEF EN KWANTITATIEF CONCURRENTIEVERMOGEN</i>	16
1.3. <i>MEER WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE, BETER ONDERZOEK EN ONTWIKKELING</i>	17
1.4. <i>PERMANENTE VORMING : EEN TOPPRIORITEIT</i>	17
1.5. <i>VERSTERKING EN VERNIEUWING VAN DE ECONOMISCHE INFRASTRUCTUUR</i>	18
1.6. <i>TELENET VLAANDEREN : TOEKOMSTGERICHT</i>	19
1.7. <i>INVESTEREN IN VLAANDEREN</i>	19
1.8. <i>ONDERSTEUNING VAN DE KMO's</i>	19
1.9. <i>VOLDOENDE RISICOKAPITAAL VOOR VERANKERING</i>	19
1.10. <i>EIGEN ENERGIEBELEID</i>	20
1.11. <i>DUURZAME LAND- EN TUINBOUW</i>	20
1.12. <i>TOERISME</i>	21
1.13. <i>VERNIEUWD REGIONAAL BELEID</i>	21
1.14. <i>DEELTIJDSE ARBEID EN HERVERDELING VAN DE ARBEID</i>	21
1.15. <i>VAN WERKGELEGENHEID TOT TEWERKSTELLING</i>	21

2. DE KWALITEIT VAN HET VLAAMSE BESTUUR

2.1. <i>EEN UNIEKE KANS VOOR EEN NIEUWE POLITIEKE CULTUUR</i>	22
2.2. <i>VIA STRATEGISCH MANAGEMENT NAAR EEN NIEUW TYPE OVERHEIDSADMINISTRATIE</i>	22
2.3. <i>EEN KLARE LIJN TUSSEN CENTRALE EN GEDELEGEERDE TAKEN</i>	23

2.4. <i>HET PARTNERSCHAP MET GEMEENTEN EN PROVINCIES</i>	23
3. DE KWALITEIT VAN DE STEDELIJKE LEEFOMGEVING	
3.1. <i>STEDEN IN VERDRUKKING</i>	24
3.2. <i>EEN OPLOSSING MOET GEVONDEN WORDEN</i>	25
4. DE KWALITEIT VAN ONZE RUIMTE EN ONS MILIEU	
4.1. <i>GOEDE PLANNING EN ORDENING</i>	26
4.2. <i>HET RUIMTELIJKE STRUCTUURPLAN VLAANDEREN</i>	26
4.3. <i>EEN EFFICIENT MILIEUPLAN VOOR DE VOLGENDE GENERATIE</i>	
4.3.1. <i>Inleiding</i>	27
4.3.2. <i>Maximaal informeren en doelgericht stimuleren</i>	28
4.3.3. <i>Een voortrekkersrol voor de Vlaamse overheid</i>	28
4.3.4. <i>Een strategisch voorkomingsbeleid voeren.</i>	28
4.3.5. <i>Een operationeel mestactieplan.</i>	29
4.3.6. <i>Natuurbehoud en bosbouw.</i>	30
4.4. <i>VERKEERSVEILIGHEID EN OVERSTROMINGSBEHEERSING</i>	31
5. DE KWALITEIT VAN HET LEVEN EN DE SAMENLEVING	
5.1. <i>HET GEZIN ALS HOEKSTEEN</i>	31
5.2. <i>HUISVESTING EN WOONBELEID</i>	
5.2.1. <i>Huisvesting</i>	31
5.2.2. <i>Een nieuwe wooncode als instrument voor een nieuw woonbeleid</i>	32
5.3. <i>ONDERWIJS BLIJFT EERSTE ZORG</i>	32
5.3.1. <i>Meer autonomie en verantwoordelijkheid</i>	33
5.3.2. <i>Het garanderen van kwalitatief hoogstaand onderwijs</i>	34
5.3.3. <i>Samen school maken</i>	35
5.3.4. <i>Specifieke aandachtspunten i.v.m. onderwijs</i>	35
5.4. <i>FUNDAMENTEEL ONDERZOEK BEPAALT MEE DE TOEKOMST</i>	35
5.5. <i>EEN WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSBELEID DAT KIEST VOOR ZORG OP MAAT</i>	36
5.5.1. <i>Fundamentele uitgangspunten</i>	36
5.5.2. <i>Specifieke maatregelen</i>	37
5.6. <i>ACTIEVE SENIOREN VERRIJKEN ONZE SAMENLEVING</i>	39
5.7. <i>CULTUUR, GEEN OVERBODIGE LUXE</i>	39
5.8. <i>EEN NIEUW PROFIEL VOOR DE OPENBARE OMROEP</i>	41
5.9. <i>OORLOG EN REPRESSIE : SOCIALE GEVOLGEN WEGWERKEN</i>	42
<u>Naschrift</u>	43